

Pääkirjoitus – Editorial
(Olavi Koivukangas)

Eleanor Palo Stoller
Ethnicity in the Informal Networks of Older Sunbelt Migrants

Maisa Martin
Amerikansuomen äänne- ja muoto-oppi tutkimuksen kohteena

Kaarina and Raymond Wargelin
Pioneer Pastors' Wives Chose the Role of Service

Tutkimussihteerin palsta
(Ismo Söderling)

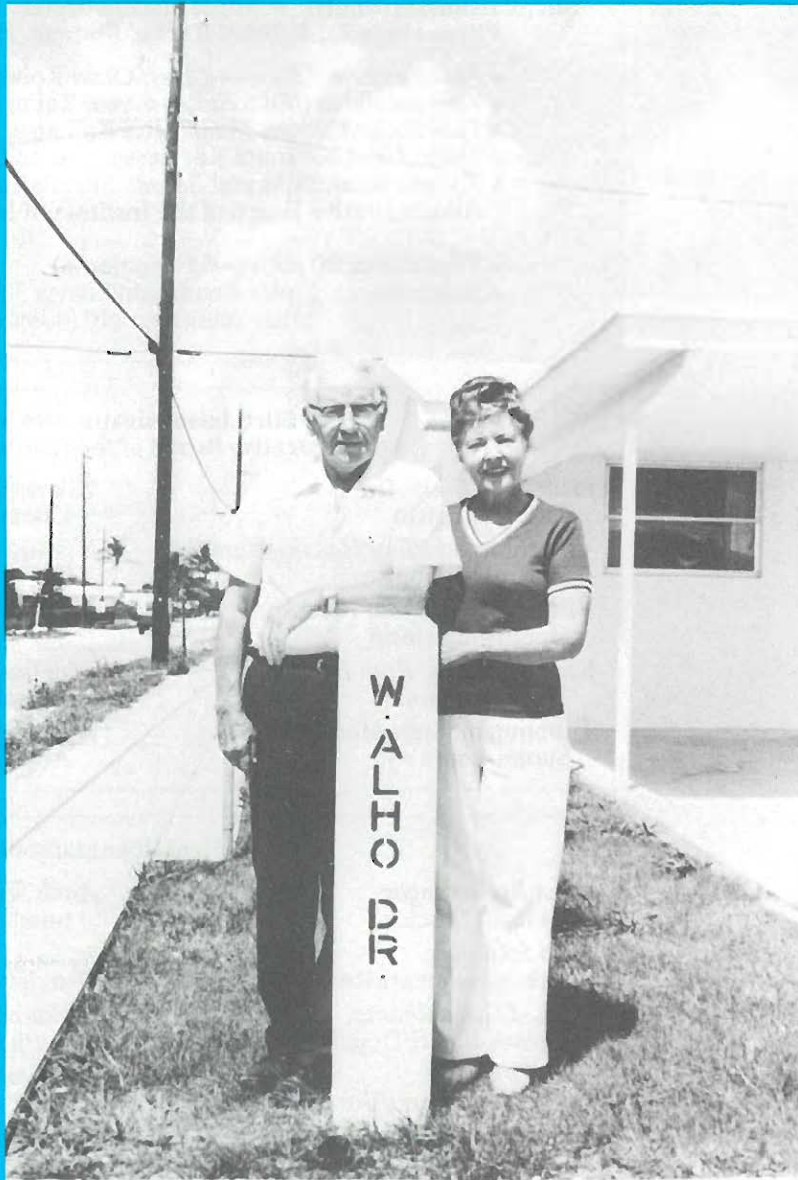
Kirjat – Böcker – Books

Katsaukset

Tiedotukset

Saapuneet julkaisut

Publications Received

1989

1

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus - Migration

16. vuosikerta – 16th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • The Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland, Puh./Tel. (9)21-317 536

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Olavi Koivukangas
 - *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
 - *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Ismo Söderling
 - *Taitto/Lay-Out:* Jouni Korkiasaari, Anne Seppänen
 - *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
-
- *Tilauhintana:* 30 mk/vuosi (4 numeroa)
 - *Subscriptions:* Finland and Scandinavia 30 FMK,
other countries \$10 (4 issues).

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration:

Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto

Vt. professori *Elina Haavio-Mannila*,
Helsingin yliopisto

Ylitarkastaja *Juhani Hakkarainen*,
Opetusministeriö

Kauppatiet. lis. *Ruth Hasan*,
Turun kaupunki

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

Ulkoasiainsihteeri *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö

Neuvott. virkamies *Risto Laakkonen*,
Työvoimaministeriö

Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Seutusunnittelun Keskusliitto

Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

Apulaisprofessori *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi

Henkilökunta/Staff:

Olavi Koivukangas,
johtaja/Director

Ismo Söderling,
tutkimussihteeri/Research Secretary

Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkiä,
toimistosihteeri/Bureau Secretary

Taimi Sainio,
vs. toimistosihteeri/Bureau Secretary

Anne Seppänen,
toimistovirkailija/Assistant Clerk

Tutkijat/Researchers:
Hannele Hentula, Kimmo Koiranen,
Jouni Korkiasaari, Matti Simpanen

Tutkimus- ja toimistoapulaiset/
Research and Office Assistants:

Leena Hastela, Zanna Lahtonen,
Kirsi Mäki

Kansi: *Floridasta on viime vuosikymmeninä muodostunut huomattava suomalaiskeskus. Kuvassa Gus ja Gertrud Blomqvist, Lantana, Florida 1972. (Kuva: Tauri Aaltio)*

Cover: *During the past few decades Florida has become an important center for American Finns. Picture: Gus and Gertrud Blomqvist, Lantana, Florida 1972. (Photo: Tauri Aaltio)*

Dear Reader,

you are registered as a subscriber to our quarterly "*Siirtolaisuus - Migration*". The subscription price in 1989 is USD 10.00 per volume. Please, send your cheque to

The Institute of Migration
Piispankatu 3
20500 Turku
FINLAND

Suomalaisen siirtolaisuuden juhlavuoden satoa

Delaware-joen suulle v. 1638 perustetun ”Uusi Ruotsi” -siirtokunnan 350-vuotisjuhlaa vietettiin viime vuonna näyttävästi sekä Yhdysvalloissa että Ruotsissa ja Suomessa. Suomen osallistumisen suuntaviivat ja tavoitteet hahmotti eduskunnan puhemies Matti Ahteen johtama Delaware-toimikunta, jossa olivat edustettuina keskeiset kulttuurin ja talouselämän organisaatiot. Tavoitteena oli tuoda esiin suomalaisten siirtolaisten osuutta Yhdysvaltojen kehityksessä ja samalla esitellä tämän päivän Suomea ja sen saavutuksia Yhdysvalloissa. Hyvät edellytykset näiden tavoitteiden edistämiseksi antoi presidentti Reaganin päätös julistaa vuosi 1988 suomalais-amerikkalaiseksi ystävyysvuodeksi.

Juhlavuoden aikana toteutettiin Yhdysvaltojen ja Suomen välillä useita korkean tason vierailuja. Näyttävin oli presidentti Reaganin käynti Suomessa toukokuussa 250 amerikkalaisen toimittajan seuraamana. Suomen puolelta pääministeri Holkerin sekä ministereiden Taxell, Salolainen ja Kanerva vierailut laajensivat suomalaisia yhteyksiä Yhdysvalloissa. Puhemies Ahteen osallistuminen Finnfest-juhlille heinäkuussa Delawaressa korosti Suomen halua vaalia suhteita Yhdysvaltojen suomalaisperäiseen väestöön.

Yhdysvalloissa olleista näyttelyistä mainittakoon Sea Finland -näyttely Philadelphiassa sekä Siirtolaisuusinstituutin historiallinen Delaware 350 -näyttely. Juhlavuoden merkeissä järjestettiin myös useita tieteellisiä konferensseja Atlantin molemmilla puolilla.

Juhlavuoden merkitys esim. Suomen ulkomaankaupalle ei liene kovin suuri ja on vaikeasti arvioitavissa, sillä mahdolliset tulokset näkyvät vasta vuosien kuluessa. Sama koskee myös arviointia siitä, onko Suomi-tietous lisääntynyt Yhdysvalloissa viime vuoden aikana.

Sen sijaan kulttuurin alueella juhlavuosi on tuottanut kauniita tuloksia. Näistä näytävimmät ovat yhteistyössä Minnesotan yliopiston kanssa perustettu Suomen tutkimuksen professuuri ja Siirtolaisuusinstituuttiin luotava siirtolaisrekisteri, joka palvelee sekä tutkijoita että sukututkimuksesta kiinnostuneita, ennen kaikkea yli miljoonaa suomalaisen siirtolaisen jälkeläistä eri puolilla maailmaa. Lahjoitusprofessuuri ja siirtolaisrekisteri ovat v. 1988 juhlavuoden monumentteja ja ne ovat verrattavissa v. 1938 Chesterissä Pennsylvaniassa paljastettuun Wäinö Aaltosen siirtolaisuusmuistomerkkiin.

Delaware-juhlavuoden aikana, jonka varjoon jäivät Australian eurooppalaisen asutuksen 200-vuotisjuhlat, tuotiin useassa yhteydessä esiin kokonaisesityksen puute Suomen siirtolaisuudesta. Mikäli myös tämä havainto johtaa toimenpiteisiin, on juhlavuosi monin tavoin hyödyttänyt suomalaiseen siirtolaisuuteen kohdistuvaa tutkimusta.

Olavi Koivukangas

An Overview of the Finnish Migration Centenary

The 350th anniversary of the New Sweden colony established in 1638 on the banks of the Delaware River was celebrated in style last year in the United States, in Sweden, and in Finland. Guidelines for the Finnish celebrations were laid down by the Delaware Committee, which was chaired by the Speaker of the Finnish Eduskunta, Matti Ahde, and represented the major cultural and economic organizations. The aim was twofold: to publicize the Finnish role in the emergence of the United States, and at the same time to publicize in the United States present-day Finland and its achievements. These aims were given an excellent start by the declaration by President Reagan of 1988 as the Year of Finnish-American Friendship.

During the year, a number of top-level visits were carried out between Finland and the US, of which the most spectacular was President Reagan's visit to Finland in May, accompanied by 250 American journalists. Finnish contacts in the United States were extended by visits by the Prime Minister, Harri Holkeri, and by three other ministers: Taxell, Salolainen, and Kanerva. Similarly, the attendance at the Finnfest celebrations in Delaware in July by the Speaker of the Eduskunta, Matti Ahde, further emphasized Finland's determination to maintain close contacts with the Finnish-origin population in the United States.

Among the exhibitions mounted in the US, special mention should be made of the "Sea Finland" Exhibition in Philadelphia, and the historical exhibition set up by the Institute of Migration, "Delaware 350". A number of scholarly conferences were also arranged in honor of the centenary on both sides of the Atlantic.

The impact of the centenary on the Finnish foreign trade figures will, perhaps, not be very great, and will moreover be difficult to assess, since the results will not become visible for several years. The same also applies to the question as to whether the level of awareness of Finland in the United States has improved during the past year.

On the cultural front, however, significant results have already been achieved. The most impressive of these are the establishment in collaboration with the University of Minnesota of a Professorship in Finnish Studies; and the inauguration of a Migrants Register, to be compiled at the Institute of Migration, which will serve both academic research and private genealogical enquiry, particularly among the descendants of Finnish migrants, who now number over a million around the world. The Finnish Studies Chair and the Migrants Register have both been set up in honor of the Centenary Year in 1988, and may thus be compared to the migrants' memorial statue by Wäinö Aaltonen, which was unveiled in Chester, Pennsylvania, in 1938.

Repeatedly during the Delaware Centenary, which overshadowed the Bicentennial of European Settlement in Australia, regret was voiced at the lack of an overall survey of emigration from Finland; and if this idea, too, is successfully launched, the Centenary Year will have contributed in many ways to the study of Finnish migration.

Olavi Koivukangas

Eleanor Palo Stoller

Ethnicity in the Informal Networks of Older Sunbelt Migrants

A Case History of the Finns in Florida

The importance of family, particularly adult daughters, in providing assistance to community-based elderly raises questions about the informal support networks of older persons who migrate to sunbelt retirement communities. These migrants are largely married couples in their sixties, in relatively good health, with higher than average levels of education and income (Biggar, Longino & Flynn 1980, 217-232; Rives & Serow 1981, 259-278; Wiseman 1980, 324-337).

Little is known, however, about the experiences of these older migrants and how they cope with life-course transitions. Using an exchange-theory perspective, this chapter integrates research on caregiving, migration, and ethnic identity to explore the impact of shared ethnicity on support networks among elderly migrants. The research is focused on a community of retired Finnish Americans in Florida. The study of this particular ethnic group's experiences with life-course transitions may serve to shed light on the problems faced by sunbelt migrants in general.

Eleanor Palo Stoller is a Professor at the Department of Sociology, State University of New York.

Informal Supports of Older White Ethnics

Relatively few studies have explored the informal support networks of older white ethnics (Holzberg 1982, 249-257), even though white ethnics are less likely to utilize formal services than older persons in general (Gelfand 1982, 195-226; Guttman 1979, 246-262). Several studies have demonstrated a preference for both friendships and professional relationships within the ethnic group (Cohler & Lieberman 1980, 445-469; Place 1981, 195-226), but this research has focused on respondents who maintained residential continuity.

Several studies shed more direct light on the role of ethnicity in the helping networks of elderly migrants. Myerhoff's (1978) ethnographic research highlights the importance of ethnic attachment among surviving members of a once active community of retired eastern European Jews in Venice, California. Although she does not stress instrumental assistance, her research highlights the role of ethnic identification in the elderly residents' search for meaning of life.

The community provides a forum for celebrating individual biography, for sharing the lessons of survival, and for

coping with the daily reminders of the losses that accompany aging. Myerhoff avoids the fallacy of viewing ethnic identification with an immigrant subculture derived an Old World heritage, which, as Gelfand and Kutzik (1979) warn, negates the importance of ethnicity for later generations. Rather, her view of ethnicity is fluid, incorporating past experiences but also responding to present needs.

Chrisman's (1981) study of a Danish-American community in the San Francisco area also provides evidence of the integrative potential of ethnicity. Although residentially scattered and culturally invisible, these Danish Americans have maintained a set of ethnic voluntary associations and stable interpersonal relationships for over a century. Chrisman argues that integration of new migrants into the community is facilitated by an ideology of common descent and a national network of ethnic organizations linking Danish-American communities throughout the United States.

These voluntary associations not only provide newcomers with an organizational entry into the community but may create indirect ties among new and earlier migrants that provide both hospitality and resource assistance. Whether such communal bonds would generate long-term assistance to recently integrated but impaired migrants and whether ethnic organizations would emerge to meet the instrumental needs of frail older members are questions beyond the scope of Chrisman's research. Nevertheless, his work is important in pointing out the integrating mechanisms and exchange systems provided by organizational networks linking ethnic communities, and it provides a departure point for my case study of Finnish self-help networks in Florida.

The Finns in Florida A Case Study: Community History

An important focus of my research in progress in a Florida community of retired Finnish Americans is exploring ethnic attachments among sunbelt migrants. Several thousand older Finnish Americans live in the West Palm Beach/Boca Raton Standard Metropolitan Statistical Area (SMSA), and the number is estimated to grow by more than 10 000 during the winter months. The community is not a planned retirement settlement. Members are scattered through several towns in the area, linked through a variety of ethnic organizations.

The community began in the late 1940s, when retired Finnish immigrants moved south from New England and the upper Midwest. Residents today include first- and second-generation retirees from both the United States and Canada, primarily Northern Ontario. In addition, there has been a sharp increase in immigration from Finland to Florida since 1960. Interviews with these recent arrivals suggest that most are drawn by the existence of the Finnish community in the area (Copeland 1981, 126-143).

Many of the retirees moved from Finnish-American ethnic communities in Massachusetts, Minnesota, Michigan, Ohio, Wisconsin, and northern Ontario. First- and many second-generation Finns, who represent today's elderly population, remained geographically concentrated, exhibited endogamous marriage patterns, and maintained a relatively strong attachment to the ethnic community (Olson 1979). Chain migration patterns have meant that many new migrants arrive with pre-existing ties to current residents. As with the Danes studied by Chrisman, chapters of national ethnic organizations, including the Finlandia Foundation,

Knights of the Kalevala, and Ladies of the Kalevala, provide entry points for new residents.

There are three ethnic religious congregations in the area, which still sponsor Finnish-language services. Finnish communities traditionally sponsored "Finn Halls", whose activities provided a focus of ethnic participation. The Finnish Tourist Club of Lake Worth (*Turisti-haali*), founded in 1940, was the first ethnic association. A more politically oriented organization, the Finnish Workers Educational Club of Lake Worth (*Kenttä-haali*) was formally organized 2 months later. Both organizations still maintain buildings and sponsor active cultural and social programs.

Although the political divisions that separated participants in the two halls during the early years have become less salient, identifiable yet overlapping social networks still distinguish them. Several informants stressed the fact that only one of the halls serves alcohol at social events. A recent development with respect to long-term care was the establishment in 1970 of the Finnish-American Rest Home, which now includes a skilled nursing facility. Residents proudly explain that construction of the facility was financed from an endowment based on contributions by the Finnish-American Community. In addition to providing care for frail elderly, the rest home is a focal point for the community; programs, coffee parties, and birthday celebrations are frequently scheduled in its dining room.

Community Ties

Informal interviews with several residents suggest that friendships within the ethnic community may compensate for the absence of kin in providing support for retirees who encounter increasing frailty.

Several residents reported "doing favors" for fellow residents, who could later be relied on to reciprocate with needed assistance.

Several key questions remain to be answered. Chain migration from ethnic communities "up North" means that many new migrants arrive with pre-existing ties to current residents. How important is chain migration in influencing the structure and content of informal helping networks? Do older migrants rely most heavily on long-term friendships originated on their prior residence or can common ethnicity substitute for the lack of long-term commitment characterizing kinship? What is the effect of level of ethnic integration on return migration decisions and long-term care plans? Although most of these questions require data on individual networks, several characteristics of this ethnic group contribute to an understanding of the Florida community's response to growing old.

Community and Ethnicity

In exploring the role of ethnicity in coping with the problems of aging, it is important to note the small size of this ethnic group. Of the total number of immigrants in the United States up to 1920, Finns made up less than 1%. Maintaining an ethnic community requires greater organizational effort with so small population, although smaller ethnic groups may be more concerned about cultural survival (Glazer 1980, 1-16).

A number of factors heightened the importance of the ethnic community in the lives of many first- and second-generation Finnish Americans. The height of Finnish immigration coincided with a growing nativism. Although both northern European and Protestant, Finns were viewed as part of the "new immigration", composed

largely of southern and eastern Europeans (Aaltio 1969, 63-69). Modernization in Finland occurred later than in other western European countries, and most Finnish immigrants were poor, had little formal education, and lacked industrial experience. Speaking little if any English, they found employment as miners, lumberjacks, mill operatives, domestics, and laborers clearing farms (Jalkanen 1969, Olson 1979). Furthermore, because the main wave of immigration coincided with the rise of nationalism in Finland, many immigrants brought with them an intense loyalty to their native culture. Nationalists promoting ethnic consciousness were active in immigrant organizations (Hoglund 1960).

Another relevant feature of this group is its history of organizational activity (Greeley & MacReady 1974; Woehrer 1982, 65-78). In addition to religious congregations, temperance societies, benefit organizations, socialist locals, and sports and social clubs, Finnish immigrants developed various cooperative enterprises, including stores, creameries, and boardinghouses (Hoglund 1960). This tradition of cooperative organization along ethnic lines provides a structural foundation for collectively coping with problems associated with aging.

Women's Role in the Community

Another important legacy of the immigrant experience has been the role of women within the community. Since the 1890s, the majority of female immigrants from Finland were young single women who came alone, often settling in major cities where Finnish men were rare (Wargelin-Brown 1986b). Most had no more than a *kansakoulu* (elementary) education, and many spoke no English. A large number found work as *piikas* (domestics)

in the homes of middle- and upper-class American families, learning English and American lifestyles. The *piikas* enjoyed high status within the immigrant community because of their relatively high wages, economic independence, facility in speaking English, and familiarity with American culture (Koivukangas 1986, Pentti 1986). Hoglund (1960) argues that because they tended to acquire an economic status equal to that of immigrant men, Finnish-American marriages were relatively egalitarian.

In addition to economic independence, first-generation Finnish-American women assumed active roles within the immigrant community. They grew up during a period of gains in women's rights in Finland, resulting in enactment of women's suffrage in 1906. In the United States, immigrant women were active participants and leaders in the three major institutions of the immigrant community; the temperance movement, the socialist workers' clubs, and the Finnish synods of the Lutheran Church. This legacy of economic independence, relative equality within marriage, and political activism provides elderly Finnish-American women with a tradition of reliance on networks of female peers in coping with problems encountered in old age (Wargelin-Brown 1986a).

Finnish-American Distinctiveness

Although Finnish Americans share several characteristics with other white ethnics, they also exhibit distinctive features. Like other immigrants arriving in the late 19th and early 20th centuries, Finns faced strong nativist sentiment. Although they shared northern European origins and Protestant religion with earlier waves of immigrants, language barriers and geographic concentration

heightened community cohesion, and small size and Finnish nationalism strengthened commitment to ethnic solidarity. Although both Finnish immigrants and immigrants from southern and eastern Europe came from rural backgrounds, Finns had a history of small, family-owned farms. They did not share the legacy of serfdom with other southern European immigrants, which Schooler (1976) argues encouraged passive responses to problem dependency in social relations, decreased feelings of autonomy, and lessened capacity for rational planning. Instead, a tradition of cooperative organization along ethnic lines provided a structural foundation for collectively coping with problems associated with aging. Finally, women within the immigrant community possess a history of organizing and problem solving that extends beyond the family unit and emphasizes reliance on networks of other women.

Despite the preliminary nature of this research, there is evidence that the Finns in Florida have continued their earlier patterns of cooperation and ethnic organization in coping with late-life transitions. Several questions need further exploration in determining the generalizability of the Finnish experience to other ethnic groups. What has been the effect of the legacy of independence and reliance on female peers that social historians have described among the first-generation *piikas* (domestics) on strategies for coping with old age? Has this tradition been maintained among second-generation women, many of whom experienced their childbearing years during the 1950s?

Shared Ethnicity and Aging

This chapter has suggested that shared ethnicity may partially compensate for

lack of kin in the support networks of first- and second-generation ethnics in sunbelt retirement communities. The importance of this argument hinges on the continued salience of ethnicity. Cross-sectional research suggests that the salience of ethnic identity is positively correlated with age (Hoyt & Babchuck 1981, Place 1981). An assimilationist perspective would suggest that this is a cohort effect, reflecting the concentration of first- and second-generation ethnics among the elderly. As these older cohorts are gradually replaced by generations further from the immigrant experience, the salience of ethnic identity among the elderly could be expected to decline.

(Photo: Ismo Söderling)

More recent writing, while recognizing that assimilation and acculturation continue to take place, has argued that a new form of contemporary ethnicity has developed. This perspective views ethnicity as a continuous variable rather than an ascribed attribute and has stressed the importance of identifying the conditions under which ethnicity is particularly sal-

ient (Yancy, et al. 1976, 391-403). Various descriptions include "emergent" (Yancy, et al. 1976, 91-403), "symbolic" (Gans 1979, 1-20), "situational" (Paden 1967) and "latent" (Pavalko 1981, 111-125), ethnicity is seen as largely voluntary, a label that an individual may choose to project in particular situations (Padgett 1980, 55-77).

Gans (1979, 1-20) found that symbolic expression of ethnicity may persist among third- and fourth-generation ethnics who have had little involvement in immigrant cultures and organizations, citing as examples the persistence of ethnic identification among Scandinavians, Germans, and Irish. Several explanations have been offered for this persistence of ethnic identity. Ethnicity, at least based on a European ancestry, entails few disadvantages. As argued above, it can satisfy internal identity needs of late adulthood, providing a source of continuity in both self-concept and social participation, buffering the effects of role losses in other areas (Myerhoff & Simic 1978; Cool 1980, 149-169).

This chapter has suggested that shared ethnicity may generate community networks on which retired migrants can depend in coping with increasing frailty. Among many first- and second-generation ethnics today's elderly population, these exchange relationships may reflect a continuation of lifelong involvement in an ethnic community. Alternatively, renewed emphasis on ethnic identity may be a reaction to loss of other roles and opportunities for social participation (Hoyt & Babchuck 1981, 67-81). In the case of chain migration, these friendships may have lasted many years and resemble kinship in longevity. Even among more recent acquaintances, the sense of shared identity and faith in the continued viability of the ethnic community may activate

norms of generalized reciprocity even when friendships lack long-term commitment.

Although the form of ethnicity may have changed in generations further removed from the immigrant experience, symbolic ethnicity may still contribute to satisfying needs for continuity and sociability. Shared ethnicity among older sunbelt migrants, particularly when reinforced by similarities in age, life-style, socioeconomic status, and residency, may generate a sense of community in the new environment. However, this form of symbolic ethnicity is also characterized by its lack of demands on other areas of life. Gans (1979) argues that third- and subsequent-generation ethnics "...look for easy and intermittent ways of expressing their identity, for ways that do not conflict with other areas of life... Ethnicity takes on an expressive rather than instrumental function in people's lives, becoming more of a leisure-time activity" (Gans 1979, 12-13).

(Photo: Ismo Söderling)

Symbolic ethnicity may form the basis for new friendships among migrants. Whether this new form of ethnicity will also generate exchange relationships with sufficient strength to cope with increasing frailty remains an empirical question. It is also possible that belief in the continued viability of the new community will activate norms of generalized reciprocity and

encourage organizational efforts paralleling the institutional completeness of the older immigrant neighborhoods. This awaits the results of further investigation.

Abbreviated version of an article published in D. Gelfand and C. Barresi (eds.), Ethnic Dimensions of Aging, 1987, 118-129. Springer Publishing Company, Inc. New York 10012. Used by permission.

Literature

- Aaltio, T.:** A Survey of Emigration to the United States and Canada. In: Jalkanen, R. (ed.), *The Finns of North America. A Social Symposium.* Lansing, 1969, p. 63-69.
- Biggar, J., Longino, C., Flynn, C.:** Interstate Elderly Migration, Impact on Sending and Receiving States, 1960-1965. *Research on Aging*, 1980.
- Cool, L.:** Ethnicity and Aging: Continuity Through Change for Elderly Corsicans. In: Fry, C. (ed.), *Aging in Culture and Society.* New York, 1980, p. 149-169.
- Cohler, B., Lieberman, M.:** Social Relations and Mental Health among Middle-Aged and older Men and Women from three European Ethnic Groups. *Research on Aging*, 1980.
- Copeland, W.:** Early Finnish-American Settlements in Florida. In: Karni, M. (ed.), *Finnish Diaspora II: United States.* Toronto. Multicultural Historical Society of Ontario, 1981, 126-143.
- Gans, H.:** Symbolic Ethnicity. *The Future of Ethnic Groups and Cultures in America.* Ethnic and Racial Studies, 1979.
- Gelfand, D.:** *Aging, The Ethnic Factor.* Boston, 1982.
- Glazer, N.:** *Toward a Sociology of Small Ethnic Groups.* Canadian Ethnic Studies, 1980
- Greeley, A., McCready, W.:** *Ethnicity in the United States. A Preliminary Reconnaissance.* New York, 1975.
- Guttman, D.:** Use of Informal and Formal Supports by White Ethnic Aged. In: Gelfand, D., Kutzik, A. (eds.), *Ethnicity and Aging: Theory, Research and Policy.* New York, 1979, p. 246-262.
- Hoglund, W.:** *Finnish Immigrants in America.* Madison, 1960
- Holzberg, C.:** Ethnicity and Aging: Anthropological Perspectives on More than Just the Minority Elderly. *The Gerontologist*, 1982.
- Hoyt, D., Babchuck, N.:** *Ethnicity and the Voluntary.* Association of the Aged. Ethnicity, 1981.
- Jalkanen, R. (ed.):** *The Finns of North America. A Social Symposium.* Lansing, 1969.
- Koivukangas, O.:** Finnish Emigration to the USA: An Introduction. In: Sinkkonen, S., Milen, A. (eds.), *Towards Equality: Proceedings of the American Finnish Workshop on Minna Canth.* Kuopio
- Olson, J.:** *The Ethnic Dimension in American History.* New York, 1979.
- Paden, J.:** Situational Ethnicity in Urban Africa with Special Reference to the Hausa. Paper presented at the African Studies Association Meeting in New York, 1976.
- Pavalko, R.:** *The Spatial Dimension of Ethnicity.* Ethnic Groups, 1981.
- Penti, M.:** Piikajutus: Stories Finnish Maids told. In: Ross, C., Wargelin-Brown, K. (eds.), *Women who Dared: The history of Finnish-American Women.* St. Paul, Immigration History Research Center, University of Minnesota, 1986.
- Place, L.:** The Ethnic Factor. In: Berghorn, F., Schafer, D. (eds.), *The Dynamics of Aging: Original Essays in the Processes and Experiences of Growing Old.* 1981, p. 195-226.
- Rives, N., Serow, W.:** Interstate Migration of the Elderly. *Research on Aging*, 1981.
- Wargelin-Brown, K.:** A Closer Look at Finnish-American Women's issues. In: Ross, C., Wargelin-Brown, K. (eds.), *Women Who Dared: The History of Finnish-American Women.* St. Paul, Immigration History Research Center, University of Minnesota, 1986a.
- Wargelin-Brown, K.:** *The Legacy of Mummu's Granddaughters: Finnish-American Women's*

- History. In: Sinkkonen, S., Milen, A. (eds.), *Towards Equality: Proceedings of the American-Finnish Workshop on Minna Canth*, University of Kuopio, 1986b.
- Wiseman, R.; Roseman, C.:** A Typology of Elderly Migration Based on the Decision-Making Process. *Economic Geography*, 1980, p. 324-337.
- Woehrer, C.:** The Influence of Ethnic Families on Intergenerational Relationships and Later Life Transitions. *Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, 1982, No. 464, p. 65-78.
- Yancy, W., Erikson, E., Juliani, R.:** Emergent Ethnicity: A Review and Reformulation. *American Sociological Review*, p. 391-403.

* * *

*Mitä on elämämme?
Helähtävä nauru,
kyynel joka putoaa.
Unelma, joka loistaa ja katoaa,
vierivä arpanoppa,
kieli, joka soi ja katkeaa.
Se on meidän elämämme.
Miksi siis säästää?*

Maisa Martin

Amerikansuomen äänne- ja muoto-oppi tutkimuksen kohteena

Miksi Artturilla on paita uunissa? Entä mihin tarvitaan piirikäki? Amerikansuomi on kieli, jonka ymmärtämiseen eivät pelkkä suomi ja savo riitä, vaan kuulijan on tehtävä ajatuksissaan mutka englannin kieleen, ennen kuin monien sanojen merkitys selviää: Artturi paistaa piirakkaa (engl. pie) ja piirikäki on pieni oluttyynyri (engl. beer keg). Mutta amerikansuomi on muutakin kuin hassuja lainasanoja.

Amerikansuomea on kielitieteelliseltä kannalta tutkittu toistaiseksi hyvin vähän. Sanastoa on koottu ja siitä on julkaistu muutamia artikkeleita ja opinnäytetöitä, mutta muut kielen piirteet ovat jääneet miltei huomiotta. Suomen Akatemia on kuitenkin vuodesta 1985 lähtien rahoittanut Amerikan- ja australiansuomen tutkimushanketta, jota johtaa professori Pertti Virtaranta (sanakirjatyö). Muut tutkijat ovat Hannele Jönsson-Korhola (lauseoppi), Maisa Martin (äänne- ja muoto-oppi), Maija Kainulainen-Myllynen (kielisosologia) ja Hannele Hentula (australiansuomi). Pe-

Maisa Martin on ulkomaalaisopetuksen ja kirjallisen viestinnän opetuksen tutkijana korkeakoulujen kielikeskuksessa Jyväskylässä. Vuosina 1975 - 84 hän toimi Lakehead Universityn suomen kielen lehtorina Kanadassa ja on sen jälkeen oman toimensa ohella kuulunut amerikan- ja australiansuomea tutkivaan työryhmään.

rusaineistona ovat nauhoitetut amerikan- ja australiansuomalaisten haastattelut, joita Suomen kielen nauhoitearkistossa on yhteensä noin 700 tuntia.

Amerikansuomen morfologian ja fonologian tutkimuksessa on kolme pääosaa: englannista lainattujen sanojen fonologinen mukautuminen, lainasanojen sijoittuminen suomen taivutustyyppisiin ja puhujien käyttämät taivutusmuodot ja johdokset, jotka poikkeavat suomessa käytetyistä.

Pinaanat ja punanukset

Englannin äänneistö eroaa suomen äännejärjestelmästä niin perusteellisesti, että hyvin harva sana kelpaa suomen kieleen sellaisenaan. Sanaa lainattaessa sen äänneet korvataan suomalaisilla ja äännejonoihin sovelletaan suomen kielen fonotaksin sääntöjä. Prosessin tulos, amerikansuomen sana, vaihtelee kuitenkin eri tilanteissa ja eri puhujilla. Tämä variaatio on amerikansuomen fonologian keskeisin piirre.

Osan vaihtelusta selittävät suomen ja englannin murre-erot. On selvää, että Suomen länsirannikolta lähtenyt puhuja käyttää esimerkiksi f-äännettä, koska se on hänen kotimurteessaankin, kun taas savolainen korvaa sen mieluummin hv:llä: *naffiksi* - *nahviksi* 'tarpeeksi', engl. enough. Uuden Englannin murteissa taas tavunloppuinen r

jää usein ääntymättä, vaikka se muualla tavallisesti äännyy, joten engl. carpenter 'kirvesmies' voi amerikansuomessa olla *kapenteri* tai *karpenteri*.

Vaihtelua lisää myös se, että sanoja on lainattu sekä puheesta että kirjoituksesta, esim. *veiteri* - *vaiteri* 'tarjoilija', engl. waiter. Lipsahdukset ja kuulovirheetkin saattavat tuottaa uusia variantteja. Yksittäisen äänneen edustumiseen amerikansuomessa voi vaikuttaa myös äänneympäristö: esimerkiksi t:n tai d:n jäljessä välivokaaliksi lisätään tavallisesti e (*häsenteli* 'kahva', engl. handle), kun taas p:n tai b:n jäljessä vokaalina on labiaalinen u tai y (*leipuli* 'nimilappu', engl. label; *äpyli* 'omena', engl. apple).

Osa variaatiosta on kuitenkin täysin satumanvaraista. Erityisesti englannin neutraalivokaali, joka on laadultaan englannisakin epämääräinen, voi edustua amerikansuomessa minä suomen vokaalina tahansa. Yhdessä äänneympäristössäkään variantteja voi olla jopa viisi, kuten englannin sanan **banana** 'banaani' viimeisen vokaalin vastineissa: *pinaana*, *panano*, *pinaanä*, *pinaanu*, *pinanes*.

Pannaan i sanan perään

Valtaosa englannista lainatuista amerikansuomen sanoista on substantiiveja ja neljä viidennestä näistä on odotuksenmukaisesti i-loppuisia; jokainen amerikansuomalainenhan tietää, että englannin sanoista saadaan suomea, kun "pannaan i perään". Muitakin loppuvokaaleita toki esiintyy, esimerkiksi *forkka* 'haarukka', engl. fork; *flaku* 'lippu', engl. flag. Loppuvokaalin avulla nomini saadaan sijoitetuksi johonkin suomessa tavallisista taivutus-tyypeistä, jolloin uuden sanan taivutamiselle on paljon tuttuja malleja.

Muutamat in-loppuiset lainat ovat kotituneet siinä määrin, että ne taipuvat, kuten alkuperäiset suomen sanat (elin:elimen), eivätkä vierasperäisten sanojen tavoin (Se-

lin:Selinin), esimerkiksi *näpkin:näpkimet* 'lautasliina', engl. napkin. Toisinaan taas englannin s-loppuinen monikko katsotaan perusmuodoksi, johon lisätään suomen monikon pääteaines: *kukekset* 'pikkuleivät', engl. cookies; *tulsut* 'työkalut', engl. tools.

Myös verbeillä on suosikkityyppinsä, sillä noin 85 % lainaverbeistä on supistumaverbejä, siis suomen **vastata**-verbin kaltaisia: *piltata* 'rakentaa', engl. to build; *suuvata* 'vetää oikeuteen', engl. to sue. Toisinaan kuitenkin englannin verbin rakenne on sellainen, että muu tyyppi on luontevampi (esim. *vinistää* 'lopettaa', engl. to finish) tai suomessa jo olevan verbin malli vetää uutta verbiä puoleensa (esim. *päästää* 'ojentaa, ohittaa', engl. to pass). Suomalainen johdinaines voi myös viedä verbin muuhun kuin supistumatyyppiin, esim. *kannuttaa* 'säilyä', vrt. engl. to can ja *kannu* 'säilykepurkki'.

Syitä yhden nomini- ja yhden verbityypin ylivoimaiseen suosioon on useita. Tärkein lienee suomen malli; myös nyky-suomen lainasanat kuuluvat useimmiten näihin ryhmiin (esim. **filmi** ja **filmata**). Muita syitä ovat perushahmon säilyminen suhteellisen muuttumattomana ja eri muotojen selkeä erottuminen toisistaan.

Sanojen sovittaminen suomen kielen malliin johtaa joskus alussa mainitun tapaisiin sekaannuksiin, kun englannista lainatulla sanalla on suomessa homonymi. Amerikansuomalainen huumori perustuu usein tähän monimerkityksisyyteen, kun vastatullutta jymäytetään lähettämällä hänet hakemaan *taulua tai peiliä* ('pyyhe' engl. towel; 'ämpäri', engl. pail).

Tykkäny vai tykänny?

Morfologia on sangen keskeinen suomen kieliopin osa. Suomen sanoilla on kirjaimellisesti tuhansia taivutusmuotoja, ja li-

säksi sanat voivat kuulua hyvin moniin erilaisiin vartalovaihtelujen sisältäviin taivutustyyppisiin. Kun morfologian piiriin luetaan vielä johtaminen, on selvää, että virhemahdollisuuksia on todella paljon.

Amerikansuomalaiset hallitsevat muoto-opin kuitenkin hämmästyttävän hyvin, sillä taivutuksen tai johtamisen poikkeamia oli aineistoni ensimmäisen polven puhujilla tuskin lainkaan ja toisen ja kolmannen polven puhujillakin vain noin 60 puhutun kohti. Kaikki poikkeamat eivät sitä paitsi ole nyky-suomenkaan kannalta ”virheitä”, vaan mukana on myös täysin kelvollisia uudismuodosteita, jotka vain eivät satu Suomessa olemaan käytössä.

Ilmeisesti onkin niin, että amerikansuomalainen ei voi puhua suomea morfologiaa hallitsematta. Jos puhujan taidot eivät riitä sanojen taivuttamiseen, kieli vaihtuu englanniksi. Esteenä lienee amerikansuomalaisten tavallisesti erittäin hyvä passiivinen suomen kielen taito; puhujat tunnistavat virheelliset muodot, vaikka eivät välttämättä aina osaa tuottaa oikeita. Tässä amerikansuomalaisten kielitaito eroaa selvästi suomea vieraana kielenä oppineiden kielitaidosta, sillä moni ulkomaalainen tulee mainiosti toimeen suomeksi, vaikka ei morfologiaa perinpohjin osaaakaan.

Astevaihtelun poikkeamista tavallisimpia on k:n esiintyminen heikossa asteessa kadon asemasta, esim. *lakit* pro *lait*. Tämä on odotuksenmukaista, sillä k:n kato muuttaa sanahahmoa enemmän kuin esimerkiksi t:n korvaaminen d:llä, ja saattaa aiheuttaa merkityksen sekaantumiaakin. Suomessakaan uudet lainasanat eivät aina sopeudu k:0-vaihteluun, esim. *muki:mukin*, ei **muin*.

Nomineista *i-* ja *e-*vartaloiiset sekaantuvat tavallisimmin (esim. *kielit* pro *kielet*). Muiden taivutustyyppien poikkeamat ovat satunnaisia. Verbien osalta yksikön kolmannen persoonan muodon yleistymisen muihin persooniin sekä kieltoverbin taipumattomuus ovat tavallisimmat ongelmat.

Imperfektin si-tunnus (esim. *kasvasin* pro *kasvoin*) esiintyy myös sellaisilla puhujilla, joiden vanhempien kotimurteessa sitä ei esiinny.

Morfologiset ongelmat eivät aina reaalistu taivutusmuotoina, joita ei suomessa lainkaan esiinny, vaan yhtä usein puhuja tuottaa sinänsä oikean muodon, mutta sijoittaa sen väärään yhteyteen. Aktiiviset ja passiiviset verbimuodot saattavat sekaantua tällä tavoin, samoin konditionaali ja imperfekti.

Taivutusaineokset ja johtimet voivat myös sekaantua. Etenkin verbien astevaihtelun alainen T-aines, joka voi olla vartalon osa, passiivin tunnus tai johdin, aiheuttaa monenlaisia sekaannuksia, esim. *kouluttu* pro *koulutettu*, *lausutetaan* pro *lausutaan*. Myös refleksiivijohdokset korvautuvat muilla samankantaisilla, esim. *painoi* pro *painui*.

Amerikansuomen uudisjohdoista osa on äännerakenteeltaan suomen kieleen käymättömiä, mutta sängen monet ovat aivan käyttökelpoisia. Tavallisin näistä on *kielinen*, joka tarkoittaa kaikkia muita paitsi suomalaisia. Tällaiset johtamisen poikkeamat eivät tietenkään liity kielitaidon puutteellisuuteen, vaan pikemminkin todistavat amerikansuomen elinvoimasta.

Yksinkertaistuminen, sanahahmo ja variaatio

Vaikka edellä esitellyt alueet – lainasanojen äänteellinen sopeutuminen, sanojen hakeutuminen taivutustyyppisiin ja morfologiset poikkeamat – ovat toisistaan irrallisia, niissä voi havaita yhteisiä tendenssejä. Tällaisia ovat ainakin yksinkertaistuminen, sanahahmon säilyttäminen ja variaatio. Oheisessa kuviossa on esimerkkejä näistä suuntauksista.

Muutossuuntaukset ovat sidoksissa toisiinsa; esimerkiksi ne sanatyypit, joihin uudet sanat yksinkertaistumistendenssin

	Yksinkertaistuminen	Sanahahmon säilyttäminen	Variaatio
Fonologinen mukautuminen	vokaalisoinnun poikkeamat (käsoliini 'bensii-ni', e. gasoline)	hakeutuminen suomalaisen sanan mal-liin (taulu pro tau-eli 'pyyhe', e. towel)	kaikki englannin äänteiden edustumi-en vaihtelu (striitti-triitti-riitti 'katu', e. street)
Morfologinen mukautuminen	hakeutuminen vaihtelutomiin taivutus-typpeihin (kielit pro kielet)	supistumaverbien produktiivisuus	horjunta tyyppien välillä (vatsia - vat-sata 'katsoa', e. to watch)
Morfologiset poikkeamat	transitiivisten ja in-transitiivisten verbi-en sekaantuminen (kasvaa pro kasvat-taa)	k:n astevaihtelutto-muus (troki:trokin 'kuorma-auto', e. truck)	"oikeat" ja "väärät" muodot samalla pu-hujalla

vuoksi kasautuvat, ovat suosittuja juuri siksi, että niissä sanahahmo säilyy suhteellisen muuttumattomana. Variaation aiheuttajana taas on usein se, että säännönmukaisesti kieleen lainatun muodon rinnalle syntyy muiden tendenssien vuoksi yksinkertaisempi tai sanahahmoltaan tutumpi variantti.

Hyviä vai pahoja muutoksia?

Kielitieteen kannalta amerikansuomi tarjoaa kiintoisaa aineistoa, sillä siinä kohtaavat kielet - suomi ja englanti - ovat rakenteeltaan hyvin erilaiset. Amerikansuomen puhujien sosiaalisista oloista on tutkimustietoa ja kielen historia on melko lyhyt, joten taustatekijöiden selvittäminen on helpompaa kuin monien muiden murteiden osalta.

Suomen nykykielen ja amerikansuomen erot juontuvat monesta seikasta. Englannin kielen ja yhteiskunnallisten olojen lisäksi amerikansuomea on muuttanut aika. Iso-laatiotilanteessa kieli on säilyttänyt paljon

sellaista, mikä Suomessa on jäänyt harvojen vanhusten käyttöön. Toisaalta kielen puhujat ovat luoneet uutta ainesta, joka pienissä kieliyhteisöissä on voinut levitä nopeastikin.

Amerikansuomen aineisto osoittaa selvästi, että kielen muutokset eivät ole mieltävaltaisia, vaan kielen sisäisten lakien hallitsemia. Muuttumista voivat motivoida paitsi kielenulkoiset seikat myös kielen sisäiset jännitteet. Ellei näin olisi, kukin puhuja olisi sopeuttanut englannin kielen ainekset omaan puheeseensa omalla tavallaan ja muunnellut suomalaisperäistä kieliainesta sattumanvaraisesti tai omien mieltymystensä mukaan. Niin ei tietenkään ole käynyt, vaan eri puolilla Pohjois-Amerikkaa suomalaiset ovat uudistaneet kieltään ainakin jossakin määrin samojen suuntaviivojen mukaan.

Kielen elinkaaren tutkimuksen kannalta olisi kiintoisaa selvittää, missä vaiheessa siirtolaiskielen omat piirteet lakkaavat olemasta kieltä rikastuttavia uudismuodosteita ja muuttuvat kielitaidon

epätäydellisyysindikaattoreiksi. Tavallaan voisi puhua positiivisista, kielen ilmaisuvaroista lisäävistä, ja negatiivisista, kieltä murentavista muutoksista. Ensimmäistä tyyppiä olisi esimerkiksi amerikkalais-suomen *kielinen*. Negatiivista tyyppiä edustaisivat esimerkiksi kadonneet taivutusainekset, jollei niiden syntaktisia ja semanttisia funktioita korvata uusilla ilmaisukeinoilla.

Siirtolaiskielen omalaatuisiin piirteisiin voi myös suhtautua kahdella tavalla: niitä voi pitää puutteina ja virheinä tai sitten osoituksina puhujien kyvystä sopeutua muuttuvaan kielelliseen tilanteeseen. Yksilötasolla voidaan samoin puhua huonosta kielitaidosta tai puhujan kielellisestä luovuudesta.

Amerikkalais-suomalaisten oma asenne kieltään kohtaan on usein turhaan vähätte-

levä tai häpeilevä. Osittain syynä on se, että amerikkalais-suomi naurattaa suomalaisia. Nauru ei kuitenkaan kohdistu amerikkalais-suomalaisiin tai heidän kieleensä, vaan perustuu siihen tyylilliseen ristiriitaan, joka syntyy, kun pitkälle koulutettu nuori mies puhuu suomea kuin eteläpohjalainen mummo. Myös englannista lainattujen sanojen merkityksen oivaltaminen ilahduttaa kuulijaa.

Amerikkalais-suomi ei siis ole sen enempää pelkkää vuosisadan vaihteeseen jämähtänyttä murretta kuin suomen ja englannin sekaotkuakaan. Se on kieli, joka kehittyy omien voimavarojensa ja sisäisen sääntöjärjestelmänsä turvin ja vastaa käyttäjiensä tarpeita niin kauan kun puhujia riittää.

* * *

Finliskalainen äksitentti

(Kirjoittanut Siltaniemen Santeri)

Loutattu troki pääkkäsi striitille älistä. Insi pääkkfairasi ja sparkit mistasivat. Troki runnasi säkenkiirissä, stoolasi striitkaarojen träkille. Motormänni slämmäsi prekit striitkaarassa. Troki skittäsi saitvokille ja slämmäsi telefoonipooliin. Vaijerit poolissa snäppäsivät. Traiveri jumppasi klieriin ja läntäsi karpitsitumppaan. Kitit runnasivat kornerista vatsimaan äksitenttiä. Tinksit trokista spillasivat striitille. Motormänni koolasi polismännin sekkaamaan. Offiseri restasi traiverin ja traivasi steisioniin.

(SI/A/16/76)

**Kaarina Wargelin
Raymond Wargelin**

Pioneer Pastors' Wives Chose the Role of Service

"A Noble but Often Difficult Calling"

Initially (from 1876 to 1906) the pastors' wives were born in Finland. There is one exception to this generalization; the wife of a founding pastor (Rhoda Prieststedt-Hoikka, of Swedish extraction) was born in New Sweden, Iowa. Forty-one of these women had married their husbands in Finland while the majority were American-born but of Finnish extraction (Wargelin 1987). By 1962 (when the Suomi Synod entered the new Lutheran Church in America) out of a total of 202 pastors' wives which we cannot account for, only nineteen were of non-Finnish extraction. Eight were women of Swedish extraction, five were of German extraction, three were of Norwegian extraction and one each were of Swiss, French, Hungarian and Japanese extraction (Wargelin 1987).

Suomi Synod pastors' wives commenced their life in the United States in a society which was decidedly less rigidly structured than in Finland. Finnish immigrants in late 19th century USA had become socially and politically sensitized before leaving Finland which made them alert to resisting everything that appeared to be a reestablishment of customs and practices which had irritated them in their past. The image of the privileged position of the "kirkkoherra" and "pastorska" had

been clearly stamped upon the minds of all immigrant Finns.

The modest parsonage homes of pioneer Suomi Synod pastors' wives were located in frontier communities where the restraints of conventional society were barely observed. They were communities characterized by harsh working conditions, occupational hazards and low pay. There was also much drinking and fighting in saloons. These saloons were frequently the chief socializing centers of the communities. There both men and women gave expression to their delight in freedom from restraint. Both Salomon Ilmonen and Kalle Potti commented on these social conditions, the aforementioned in terms of concern and the latter in a humorous manner (Ilmonen 1930, 30-34; Wargelin 1984, 53; Potti...).

Suomi Synod pioneer pastors' wives immediately adopted a service role model; service to home, church and community. It was fortunate that both the pastors and wives of that era were all young and adaptable people. The pastors and wives who came to serve the immigrants were untenured (without permanent calls in the Church of Finland). Being young and untenured they had not become conditioned to the hierarchically entrenched

status enjoyed by the "kirkkoherra and pastorska". The lot of the untenured pastor and wife in Finland was to go from one unofficial position to another with very short periods of service most everywhere. This circumstance meant that the untenured pastor and wife were young and very malleable at this stage of their life. Furthermore, it meant that they had already had experience in making adjustments and getting along. The impact on the lives of pastoral couples who did serve in the United States and who had returned to the Church of Finland was frequently easily recognizable since they continued to manifest a refreshing openness and relaxed manner upon taking up service in the Church of Finland (Salovaara 1902).

Pioneer Suomi Synod pastors' wives commenced their role in ecclesiastical conditions which were distinctly less structured than they were in Finland. Church polity developed different as a result of the conditions and pressures which

characterized pioneer Finnish immigrant society. It also needs to be noted that alienation from the traditional church had become a way of life for the majority of pioneer Finns in America (Wargelin 1984, 5). This alienation was not merely a matter of forsaking the church of their forebearers; it was a separation from Christianity altogether. This development took place shortly after the Suomi Synod was founded. In quite a few parts of the United States the Finnish congregations were completely wiped out (Ilmonen 1912, 136-137; Ilmonen 1930, 178-180) by the rising tide of Finnish Socialism.

Pastors' spouses were inevitably drawn into active roles in the congregation and communities in which their husbands served, particularly in the communities in which the parsonage was located. The congregations were small and struggling. Leadership was in short supply. The people were inexperienced. Furthermore, the pastor's wife invariably had more education and social experience not only in comparison to the women but also in comparison with the men. The talents of the pastor's wife were needed in assisting the Sunday School, the "Summer School", women's work and the church music. Furthermore, the participation of the pastor's spouse was strategic in reaching families of varied ideologies with a warm evangelical approach.

Parsonages, instead of being austere and highly private, became focal points of congregational activity. First plans for forming women's organizations were commonly made in parsonage homes. The church office was in the parsonage which meant that the pastor's wife also met the visitors who had business with the pastor. Arrangements for weddings, baptisms, and funerals were made at the parsonage and most weddings and baptisms were performed in the simple but neat "front

room". It was not uncommon for the pastor's wife to serve a tray of steaming coffee, "nisu" and cookies to the visitors for whom the sundry rites had been performed.

The two women who were the very earliest pastors' wives were Rhoda Hoikka and Aliisa Tolonen. Pastor Jakob J. Hoikka brought his American-born Swedish wife to Astoria, Oregon in 1883 where he commenced his work among Swedes and Finns. Rhoda Elizabeth Hoikka never learned to speak Finnish, but she entertained her husband's guests and played for the Finnish as well as Swedish services in the congregations her husband served. On the other hand, Aliisa Tolonen and her husband, pastor Leonard Tolonen, commenced their work in Bethel Lutheran of Ishpeming, Michigan in January 1886. Aliisa is remembered as a very active and helpful pastor's wife in the parish which became one of the strongest in the Suomi Synod. Lauri Ahlman memorialized Aliisa Tolonen and her work in Bethel congregation in the 40th Anniversary Album of the Suomi Synod. Aliisa Tolonen is the original role model of the Suomi Synod pastor's wife.

Another example of the pioneer model pastor's wife is found in Ohio. This was Liisi Kivioja of Bethany Lutheran in Ashtabula harbor, Ohio. She assisted her husband in many ways; e.g. by reaching people in the midst of the very difficult social conditions prevailing in that community during its early years. She is known to have assisted in the founding of a temperance society whose ostensible objective was to draw men and women away from the atmosphere of saloon dances held in ("Happy") Ashtabula harbor (Rautanen 1911, 114; Ilmonen 1912, 100-101). Upon her (and her husband's) return to Finland she was elected a member of the first unicameral parliament of Finland in 1907.

The role model for pastors' wives in the Suomi Synod was clearly established by early 1900. The image of the pastor's spouse, active not only as a homemaker but involved in the activities of the parish, was also strongly affirmed by subsequent spouses at the turn of the century. They were Valma Salovaara, Tekla Airaksinen, Hanna Varmavuori, Elin Ahlman, Mrs. Hannes Leiviska, Ida Ronka, Naima Hohenthal and Elizabeth Wuornos.

Congregational Services Rendered by Pastors' Wives

It needs to be understood that in no instances did Suomi Synod pastors' wives displace or threaten male domination in early congregations. Suomi Synod women received the right to vote in congregations and synodical conventions in 1909, two years after women's suffrage had been granted in Finland (Minutes...). They served because of the great need for the kind of leadership they could provide and because of their educational advantages. The earliest Finnish immigrants generally had only the equivalent of the Kiertokoulu (literally: circulation school) education.

Suomi Synod publications reveal that both Sunday Schools and Summer Schools were established in the very earliest period of the Suomi Synod. They also reveal that pastors' wives were involved from the very beginning in these programs as leaders and teachers (Hetic 1958). These women were known for their high motivation and desire to improve the parish education programs of congregations (Ilmonen 1930, 148-162). Their husbands, the pastors, frequently entrusted the entire parish education program completely to their wives' attention.

Elma Krym, a leader in women's work in the Synod, paid high tribute to pastors'

wives for their work in parish education with these words: "As a teacher and a Christian, pastors' wives have been and continue to be examples for the growing youth without realizing the long-time effect of their work" (Krym 1976, 122). Pastors' wives frequently wrote valuable articles on parish education for the Synod publications encouraging church members to greater diligence and patience in Christian education (Kuusisto 1928). This high commitment to parish education carried over into the Lutheran Church in America. Martha Saarinen-Asuma, reared in a Suomi Synod parsonage, wife of an ELCA pastor, is coordinator of parish services in a large central Wisconsin parish.

Ladies Aid of Sewing Circles

Photo albums found in traditional Suomi Synod homes portrayed vividly the leadership role that the typical Suomi Synod pastors wife played in Ladies Aid societies and Sewing Circles of a bygone era. Elma Krym's comment on this area of women's work is revealing. The pastor spoke occasionally at these Ladies Aid societies which were held in homes as well as churches. Most of the time the women provided their own program. The pastor's wife, however, was always along in some leading capacity (Krym 1976, 122).

Just how "leading" can be gathered from the role that pastor's spouse, Hannah Hillila, played in reorganizing the Ladies Aid activity in Suomi Zion Lutheran congregation of Fairport Harbor, Ohio. This congregation of 1400 souls had two ladies aids, one in Fairport and the other in the near-neighboring community of Paynesville. Hannah Hillila persuaded the women in the two organizations to unify the women's work in the congregation by creating 26 regional committees

which included all the women of the congregation. This meant that each committee (of roughly 20 each) served as the hospitality committee twice a year for the every Wednesday evening Ladies Aid directed devotional and business meeting at the church parlors. The suggestion was approved and the result was that some 500 women of the congregation became actively involved.

Inner mission concerns (e.g. the sick, the shut-ins, the social concerns) of the congregation were reviewed at each Wednesday night meeting. Project committees were appointed to strategize how relief could be brought to members in particular needs. An unemployed rheumatoid farmer, whose family lived in a partly completed house, had his home completed (inside and out; siding, roofing, painting and interiorizing) on one Saturday by 80 women and men of the congregation (The writers...)

Pastors' wives participated in the money-raising projects of "ompeluseura" (original name of the Ladies Aid Society). Their participation in these activities was important from the point of morale. It has been said that these women's financial projects were the chief source of income for the struggling congregations of the pioneer era. The bazaars and dinners were also great social events, not only for the congregation but also for the community. The "money plate" was used for the coffee table following Ladies Aid meetings. The "pasty" (meat pies) projects of the typical Suomi Synod women played a most significant role in funding projects. Eventually the women, along with the pastor's wife, were relieved of this kind of stewardship as the vision of the congregation improved in these matters.

Suomi Synod pastors' wives were largely responsible for meeting the challenge of linguistic changes and other ad-

justments in the traditional "om-peluseura" (Ladies Aid Sewing Groups). Isabel Maki, a youthful pastor's wife, was responsible for suggesting the circle (groups) and topic programs for the English-speaking women of Bethany Lutheran congregation of Ashtabula, Ohio in 1939 (Maki 1940, 82-84). The circles remained rather small to preserve greater flexibility.

General meetings, held quarterly, were intended to involve all of the women of the congregation. By the midst of the 1940 decade, this plan became the general pattern for women's work in the Suomi Synod. Younger pastors' wives identified closely with this movement, particularly because they found their own peer group in this fellowship. Pastors' wives were frequently the advisors and consultants for these auxiliaries.

Musical Services

Salomon Ilmonen stated in his book on the Cultural History of Finnish Americans: "Choir directing belonged to pastors' wives". He lists the names of an imposing number of such women. Frequently, the pastor's wife had begun the choir and then became one of the singers when a director became available. Lillian Tuori, pastor's wife, directed choral groups at Bethlehem Lutheran, Detroit, for 30 years.

Service as church organist and piano accompanist was another task that developed upon the pastor's wife very early. Several became professionals in this, such as Toini Heikkinen, who became a faculty member in the Music Dept. of Gettysburg College, when her husband was professor in the Gettysburg Seminary. Hilda Luoma of Crystal Falls, Michigan, pianist and church organist, tutored her son Reino, who was a musical prodigy.

Naima Hohenthal, a pastor's wife and excellent pianist, developed a chamber orchestra of her ten children. Marie Wargelin and Kaarina Wargelin received musical training at music conservatories. Sigrid Lepisto, wife of a president of Suomi College, described the opportunities that aspiring young musicians had at the music department at Suomi College under Martti Nisonen (Lepisto 1929).

"Team Ministry" and Pastors' Wives

Many pastors and their wives developed an effective interrelatedness in serving the needs of the husband's congregation. In several respects it was like a "team ministry". In the average congregation the pastor's wife frequently had the highest sense of responsibility for greeting visitors and strangers. She was the one who noticed visitors who generally stood off by themselves after a service of function because no one noticed to talk to them. She was also responsible enough to find out who they were and share the information with the pastor and the congregation evangelism leader. The pastor's wife would also be singled out by other women of the parish, not only for socializing, but frequently to share some concern that they might have. This was because she was a woman and she was probably easier to speak to.

Impi and her husband, pastor K.V. Mykkanen, worked together to establish and manage homes for the aged, in Republic, Mich. and Sanford, Fla. (Mykkanen 1960). The prompting to do this came from exposure to the tragic despair of aged people in the parish. A visit to an elderly parishioner hospitalized in Marquette, Michigan, proved to be the final motivation to do something. The aged man had no place to go. Something similar led Hannah and Hugo Hillila, wife and

pastor, to establish the Middleboro, Massachusetts, rest home. Helmi and Nicholas M. Joensuu, also wife and pastor, managed this institution together for nearly two decades. Helmi Joensuu stated that it makes all the difference in the world to have people with Christian love operate a rest home for the aged (Joensuu 1960).

Supply preaching by the pastor's wife frequently became a real necessity during the days that the average pastor had multi-parishes. She certainly did not travel the circuit, but she frequently filled in at the congregation where the parsonage was located. Experienced lay leaders were also used. Only one pastor's wife is known to have used the pulpit for her message. She was Aino Lilja Kantonen-Halkola, who was an unusually gifted speaker. She is also known to have been a frequent guest speaker in churches of other denominations. Alma Hinkkanen-Lipsanen was another especially gifted speaker (as well as an outstanding business woman). Ilmonen reports that in 1908 she made an extended speaking tour through the United States on behalf of the Finnish National Temperance Brotherhood. Her itinerary consisted of lectures at 150 temperance halls scattered about the USA; the circuit lasted 14 months (Ilmonen 1930, 116).

Church and Correspondents

Some pastors' wives carried out the duty of reporting parish news in the synodical tri-weekly newspaper, the *Amerikan Suometar*. It is significant to note that the responsibility was most generally assumed after they had become widows. Probable reasons for this were: good correspondents were difficult to secure. Secondly, pastors' widows had by virtue of having been in parish affairs become especially

observant of news worthy items. Thirdly, it was a meaningful thing to do in the altered state of their life. A few examples of such women are: Hannah Hillila, Eva Karlin, Kerttu Kyllonen, Alma Hattula, and Martha Waltari. Waltari also penned a very descriptive article for the Kirkollinen Kalenteri on congregational life in the Synod during the late 1920s (Waltari 1970, 61-66). Other pastors' wives also wrote articles for the various publications of the Synod. The bibliography for this paper contains many such examples.

We have earlier mentioned the type of entertaining the pastors' wives did for their own parishioners. However, there was also a considerable amount of hospitality that was done for the benefit of out-of-town visitors from Finland, dignitaries such as bishop, professors, artists and writers. Parishioners of congregations, where parsonages were located, assumed that these guests would be entertained and housed in the parsonage. However, it was also true that parishioners in isolated congregations and preaching places did provide hospitality to their own parish pastor or visiting pastors. Isabel Maki, whose husband served in several parishes of the Synod, acknowledged that parsonage guests did bring a refreshing change into parsonage life and were frequently "angels unaware". However, she observed that the same benefits could have been enjoyed by others also (Maki 1948).

Marie Hoikka-Wargelin reminded her family occasionally of the time when she entertained a bishop from Finland as guest in the parsonage while being involved in the festivities as a piano soloist. She also recalled a similar "tight situation" when she entertained a Finnish operatic star and served as the singer's accompanist at a series of concerts in the area. Pastors' wives, who responded to the questionnaire sent to them, largely indi-

cated that there had been a considerable amount of obligated hospitality imposed upon them. Understandably, their answers differed.

Services Performed by Pastors' Wives to the Conference and Synod

The Synod was very slow in electing women to boards and committees on the Conference and Synodical level. We have alluded earlier to the granting of voting rights to women of the Synod in 1909. Initially opportunities to serve came slowly and pastors' wives were the first to benefit. Both Alma Haapanen and Thyra Rautalahti were elected to serve on the Board of Directors of Suomi College, 1912 and 1922 respectively.

Alma Haapanen served on the editorial staff of several parish education books published by the Synod, namely *Lukukirja I & II*, as well as *Pyhäkouluopas* (Kuusisto 1928). Kaarina R. Wargelin edited the Synod's parish education paper for children, *The Messenger*, as well as *Favorite Finnish Hymns* (English arrangements of Finnish songs and hymns). Aino Lilja Halkola, Ida Kaskinen, Tynne Isaac and Kaarina R. Wargelin served the Synod on the Translation Committee for Finnish hymns the Synod submitted to the Joint Lutheran Hymnal Committee of the Service Book and Hymnal.

Community Services Rendered by Pastors' Wives

While community involvement by pastors' wives developed slowly as the Synod shook of its ethnic shell, these women had active involvement in relief work for Finland and the United States. They led the women of their congregations into relief work for Finland and also in doing Red Cross bandage work for the United States.

Leaders, such as Martha Hanninen, Alma Haapanen and Thyra Rautalahti assumed leadership in Help Finland Inc. and the Mannerheim Children's Protective Society. Kaarina Wargelin spoke to numerous women's organizations in northern California for Help Finland Inc. She was also involved in publicizing the benefit concert of violin prodigy, Heimo Haitto, at the Oakland Public Auditorium in 1940. Several congregations had Red Cross auxiliaries.

In parts of the country where American service men were quartered, pastors' wives helped their congregations to participate in Lutheran Service Center programs by providing food and personnel. As the vision of cooperative activities grew, Synod pastors' wives broadened their contacts and participation in other forms of community activity.

Suomi Synod Pastors' Wives Coping with Stress

No study was ever made relating to the pressures endured by Suomi Synod pastors' wives. Neither has their ability to cope been studied. When one considers the complex roles they fulfilled (wife, mother, manager of a "public" parsonage, participant in numerous congregational responsibilities) it would seem natural to assume that the incidence of breakdowns and illnesses among these women would be very high. Remarkably, this was not so (Oden 1988, 402-404).

There was also the pressure to manage on a limited income. Two-income families did not become common until after the second World War. Married women were not allowed full-time employment as teachers. The Consistory made a study in 1952 of pastors' salaries in the Synod, which revealed the average salary (with parsonage, without utilities, pension, and

mileage) to be two hundred dollars a month. Founder of the Synod, Dr. J.K. Nikander, stated in a letter to his mission director in Finland, that his salary (1885) was sixty dollars a month. A neighboring LCMS pastor told him: "One should not come here to collect large salaries!" (Wargelin 1984, 16-19).

Some pastors' wives tried to supplement their family income by giving piano lessons at 50 cents an hour. The compensation for choir directing or playing the organ per month was either 25 or 30 dollars a month even in the late 1940s. Earlier generations of Synod pastors' wives did knit as well as sew garments for their families. The average parsonage family (1890 to 1962) was 3,2 children. However, the average Synod parsonage family during the early years had many more children than was the custom towards the end of the Synod existence (Suomi...).

The Sisterhood of Suomi Synod Pastors' Wives and Coping

The motivation for the formation of the Sisterhood of Suomi Synod Pastors' Wives sprang from the need of these women to have their own support group. Church conventions in the pioneer days were only events which provided opportunities to meet on a national basis. The sense of belonging to a group which realistically affirmed their common calling led the relatively few pastors' spouses, attending the 25th Anniversary Convention of the Synod in 1915, to organize a support group. The founding group consisted of thirteen women.

The Sisterhood's stated purpose was: "to bring the members, scattered all over the United States, into a closer relationship with each other so that mutual understanding and love they would strengthen and encourage each other in their noble

but often difficult calling" (Wargelin 1962). The words "noble but often difficult calling", aptly describes the milieu in which these pastors' wives lived and worked. These women commenced at once to demonstrate the depth of their commitment one to another. Alma Haapanen, the wife of long-time synodical president, Dr. Alfred Haapanen, described this commitment in a resume of the minutes of the 40th anniversary of the Sisterhood: "We have always tried to keep in mind the purposes of the Sisterhood and aimed to fulfill its purposes" (Haapanen 1955).

In order to provide greater unity and support for its members, the Sisterhood established a 12-page newsletter, *The Pastor's Wife*. It appeared twice a year. The newsletter always included articles which dealt with the role of the pastor's wife. The fall issue of the 1940 *Pastor's Wife* contained a significant listing of the various subjects dealt with over the years.

The Sisters exchanged news items about their families in the newsletter. It was reassuring for them to know what had taken place in the home of the other sisters. They also shared recipes and household timesaving hints. Sometimes they gave program suggestions for church use. However, the most significant items in the newsletter were those in which the Sisters encouraged one another by sharing personal experiences of faith. Frequently this "soul care" was done in the form of poetry, written by the Sisters or discovered in their reading. Aino Lilja Halkola, Ida Kaskinen and Impi Mykkänen were the most frequent contributors of such poems. Halkola and Kaskinen each wrote one of the two "Sisterhood Songs". These songs (and others) were sung by Sisterhood Choir at Synod Conventions. Their singing was one of the high points of Suomi Synod conventions.

What Has Happened to the Traditional Role Model?

It is germane to our study of the role model of Suomi Synod pastors' wives to note changes that have taken place with the elapse of years. Since this study was completed 25 years after the end of the Suomi Synod, it can be assumed that there has been sufficient time for the development of perspective. The status of women has changed in Finland (as well as in the United States); the first ordinations of women in the Church of Finland took place on March 6, 1988 (Häyrinen 1988, 2-7). The impact of the era of two-income families began in the 1950s. Pastors' wives took advantage of this opportunity and

consequently had less time to devote to church work. The income of congregations also improved and paid staff did more of the work within congregations. In addition, the final years of the Synod were characterized by pastors of diverse ethnic background. They and their wives had graduated from institutions other than those of the Synod. Obviously they brought with them some outlooks which differed from Suomi Synod traditions. All of these changed circumstances would seem to imply that the traditional role model of the Suomi Synod pastors' wives would have been greatly altered. However, this was not necessarily so.

Literature

- Haapanen, Alma:** Comment. The Pastor's Wife. Spring issue 1955.
- Halkola, Aino Lilja:** Pyhäkoulun aatteellisesta merkityksestä. Uskonpuhdistuksen muistolehti 1932.
- Hetico, Robert P.:** Parish Education in the Suomi Synod. Unpublished Master's Thesis. Lutheran School of Theology, 1958.
- Häyrinen, Leena:** Sovelias ies, keveä kuorma. Suomen Kuvalehti 1988:9, p. 2-7.
- Ilmonen, Salomon:** Amerikansuomalaisten sivistyshistoria, edellinen osa. Hancock, 1930.
- Ilmonen, Salomon:** 25th Anniversary of the Finnish National Temperance Brotherhood. Hancock, 1912.
- Joensuu, Helmi:** Greetings to Sisters. 25th Anniversary Issue of The Pastors's Wife. Spring issue 1960.
- Krym, Elma:** The Finnish American Church Woman. In: Kirkollinen Kalenteri 1976, p. 119-125.
- Kuusisto, Siiri:** Pyhäkoulu ja nuoriso. Suomi-Opiston juhlajulkaisu, Juhannuslehti, 1928.
- Lepisto, Sigrid M.:** Suomi-Opiston urkurilukkarikurssi. Juhannuslehti, 1929.
- Maki, Isabel:** Bethania Sisaret. In: Kirkollinen Kalenteri 1940, p. 82-84.
- Maki, Isabel:** Jotain papin elämäntyon käytännöllisestä puolesta. The Pastor's Wife. Fall issue 1948.

- Minutes of the 19th Suomi Synod Convention.** FAHA Archives.
- Mykkänen, Impi:** Biographical Sketch of Kalle and Impi Mykkänen. In: John Ketonen (ed.): Finnish Horizons. New York Mills, 1960.
- Oden, Marilyn:** Stress and Purpose: Clergy Spouses Today. The Christian Century, April 20, 1988, p. 402-404.
- Potti, Kalle:** Iloinen Harbori. Publisher and date unavailable. FAHA Archives.
- Rautanen, V.:** Amerikan suomalainen kirkko. Hancock, 1911.
- Salovaara, Kaarlo:** Memoirs of a Pioneer Pastor of Suomi Zion Lutheran Congregation, Fairport Harbor. In: Raitiuskalenteri. Hancock, 1902.
- Suomi Synod Ministerium.** Matriculum. Information compiled by the writer.
- Waltari, Martha:** Piirteitä 1920-luvun seurakuntaelämästä Yhdysvalloissa. In: Kirkollinen Kalenteri 1970, p. 61-66.
- Wargelin, Kaarina:** A Brief History of the Suomi Synod Ministers' Wives Sisterhood from 1915-1962. Paper presented at the last gathering of the Sisterhood. Detroit, 1962.
- Wargelin, Raymond D.:** (ed.) Dear Uncle. New York Mills, 1984.
- The writer's recollections of Suomi Zion Lutheran Congregation, Fairport Harbor.**

Tutkimussihteerin palsta

Nyt on kulunut vuosi viimeisestä palstan pidosta. Uuteen ryhdistäytymiseen on useita syitä. Tärkein on se, että koko lehden toimitustapaa ja -politiikkaa on pyritty muuttamaan varsin radikaalisti. Lehdelle on talon sisäisin järjestelyin muodostettu omasta henkilökunnasta koostuva toimitus; julkaisun toimittamiseen liittyviä tehtäviä on nyt jaettu toimiston väen kokemuksen ja mielenkiinnon mukaan. Uudistuksen keskeisenä syynä oli se, että lehti ei työvoimapulasta ja töiden ruuhkautumisista johtuen pysynyt aikataulussa eikä täysin mukana siirtolaisuustutkimuksen kehityksessä. Artikkeleiden määrän ja tason kohottamisen ohella tavoitteena on myös saada arvoisat lukijat aktivoitumaan. Sinulla on siten mahdollisuus vaikuttaa lehden sisältöön sekä siirtolaisuuden alalla käytävään keskusteluun. Uudistustyö on pitkäjänteistä toimintaa, mutta yhteistoiminnalla ja kovalla työllä tuloksia on varmasti saavutettavissa.

Instituutin tutkimustoiminta soljuu tällä hetkellä vakaissa uomissaan. Aikaisemmista varsin ikävistä lyhyistä tilaustutkimuksista on vähitellen päästy eroon, ja toiminta on vakiintumassa pidempiaikaisten perustutkimusten puolelle. Samalla muutos merkinnee sitä, että instituutin tutkijat voivat paremmin toteuttaa korkeampiin akateemisiin arvoihin liittyviä tieteellisiä intohimojaan. Esimerkiksi tutkijamme Jouni Korkiasaari on vastikään aloittanut *Maassamuuton ja rakennemuutoksen välistä yhteyttä* selvittävän hankkeen. Tutkimus etenee vakaasti kohti väitöskirjaa (näin sitä lastataan paineita nuoren tutkijan niskaan). Lyhyesti lueteltuna muut käynnissä olevat tutkimukset ovat: tutkija Kimmo Koironen tutkii *Pakolaisuutta Suomen sanomalehdistössä*, tutkija Matti Simpanen taas selvittää *Turusta muuttaneiden paluuhalukkuutta*. Tutkija Hannele Hentula viimeistelee parhaillaan kielitieteellistä työtään, jossa tutkitaan *Australiassa asuvien suomalaisten kielikysymyksiä*.

Siirtolaisuusinstituutin keskeinen tehtävä on muuttoliiketutkimuksen edistäminen. Perinteisesti tämä on tapahtunut tekemällä itse tutkimuksia ja julkaisemalla näin saatua uutta tietoa. Tällaisella toiminnalla ei ole juurikaan voitu edistää muualla tapahtuvaa tutkimustoimintaa. Tässä suhteessa on tapahtumassa huomattavaa parannusta, sillä instituutille on myönnetty tämän vuoden valtion budjettiin varat *Siirtolaisrekisterin* perustamiseen. Tavoitteena on tallentaa tiedot mahdollisimman monesta suomalaisesta maastamuuttajasta. Toiminta aloitetaan Suomesta Amerikkaan suuntautuneen siirtolaisuuden tallentamisella. Vuosien 1880-1924 välisenä aikana maastamme lähti Yhdysvaltoihin ja Kanadaan lähes 400 000 henkeä. Näistä on n. 300 000:sta tietoja kerättyinä passiluetteloihin, matkustajaluetteloihin ja ulkoministeriön tilastoihin. Kaikkiaan on Suomesta lähtenyt vuoden 1880 jälkeen yli miljoona siirtolaista.

Instituuttiin tulevan rekisteriryksikön suuruus on kolme henkeä. Toiminta on pääasiassa jo olemassaolevien manuaalisten tiedostojen sisältämän informaation siirtämistä tietokoneelle eri tietokannoiksi. Rekisteri ei valmistu aivan käden käänteessä, esimerkiksi passiluettelot ovat usein varsin vaikeasti luettavissa.

Olen arvioinut, että koko siirtolaisuuden tallentamiseen menee suunnitellulla työvoimalla yli 10 vuotta. Joskushan työ on kuitenkin aloitettava. Mitä aikaisemmin aloitetaan, sitä kiiruemmin valmistuu. Tavoitteena on rekisteri, joka palvelisi mitä monipuolisinta käyttäjäkuntaa eli tutkijoita, sukututkijoita, juuristaan kiinnostuneita siirtolaisia jne. Ruotsissa ja Norjassa olevissa vastaavissa laitoksissa toiminta on aloitettu muutama vuosi sitten, ja sikäläisistä rekistereistä on muodostunut mielenkiintoinen ja tärkeä kiintopiste siirtolaisuudesta kiinnostuneille.

Tutkimussihteerin työsarkaan liittyy myös osallistuminen erilaisten seminaarien ja konferenssien suunnitteluun. Huhtikuun 21:pnä 1989 on Siirtolaisuusinstituutissa pienimuotoinen tutkijaseminaari, jossa pohditaan pohjoismaisin ja yhdysvaltalaisin voimin siirtolaisuuden juhlavuoden antia; vuonna 1988 olivat sekä Delawaren 350-että Australian valkoisen asutuksen 200-vuotisjuhlat. Kesäkuussa ilmestyvässä numerossamme 2/1989 on tarkoitus julkaista seminaarin esitelmää.

Ensi vuonna on jo sitten hieman suurempi urakka, sillä tuolloin on järjestyksessään neljäs *Maassamuuttosymposiumi*. Valmisteleva työryhmä on juuri aloittanut työnsä, joten vasta muutaman kuukauden kuluttua voimme julkistaa alustavan ohjelman. Kiireelliset ja työn raskauttamat merkitköön jo nyt kuitenkin allakkoihinsa päivämäärät 19.-21.11. 1990. Silloin maassamuutosta ja siihen liittyvistä yhteiskunnallista ilmiöistä kiinnostuneet voivat jälleen kokoontua uuden tiedon lähteille. Eikä unohtaa sovi myöskään tilaisuuden bankettia, joka ainakin osalle väkeä muodostui viime kerralla unohtumattomaksi elämykseksi.

Ismo Söderling

Finnish Emigrants Living Outside the Nordic Countries

Report No. XI of the Migration Commission: Finnish Emigrants Living Outside the Nordic Countries. Helsinki 1988.

Summary and the measures recommended by the Commission (p. 34-45).

Contacts with the Finnish emigrant population have significantly increased in recent years in the fields of cultural collaboration, research activity, trade, visits with relatives and tourism in general. Finnish society at the present day cannot and should not be considered apart from the emigrant Finnish communities in different parts of the world and their members.

The contacts with Finns living abroad, many of whom have actively taken part in the social life of the countries where they are residing, contribute to promote the cause of making Finland better known abroad.

The significance of the institutions established by Finnish emigrants living outside the Scandinavian geographical sphere, their societies and congregations, literature and newspapers as well as cultural activities in general, has not yet been taken sufficiently into account as part of the program of ethnic relations. The common endeavors of Finnish emigrants and their mode of life in foreign lands, however, not only facilitate their adjustment to social conditions in a new environment but also contribute to maintaining their ties to the Old Country. The emigrant Finnish communities thus serve as mediating and balancing agencies between the traditional Finnish culture and the culture of the host country abroad.

From the standpoint of the achievement of the rights of the Finnish emigrants, it is important for their connections to their native culture to be kept intact effectively. It is only from the basis of a sufficiently strong emigrant culture that the Finnish nation can open up for its members well-balanced channels of reciprocity with larger societies. By supporting the activities of emigrant organizations in as diverse ways as possible, Finland can also decisively support the achievement of the basic rights of Finnish emigrants and in addition promote cultural interaction between the land in which they have settled and their old homeland.

More than a million persons of Finnish origin live abroad, and a large proportion of them are interested in and feel a need to know about political, economic and cultural developments in Finland. The great majority of these people have settled down permanently in the countries where they reside or are descendants of emigrants, besides which in recent years it has become common for Finns to spend periods of time abroad to study or to work.

The main responsibility for the arrangements made for the benefit of emigrants rests with the receiving countries. However, according to the emigrant policy adopted by Finland, it is up to this country to see to it that the Finns residing abroad have sufficient opportunity to preserve their native cultural heritage and to maintain contact with the Old Country. In addition, Finland has sought to make its influence felt toward the end that Finns residing in foreign countries are treated as equals with the native inhabitants.

In its recommendations submitted to the various authorities, the Migration Commission has suggested steps to be taken to achieve these objectives. Although many abuses have been corrected by action along appropriate lines, there re-

main areas in which the situation calls for remedial measures.

In the fall of 1987, the Commission conducted an extensive inquiry concerning Finns living outside the boundaries of the Scandinavian countries and their associations. The results of this survey have been utilized in drawing up the present memorandum and the measures it recommends be taken.

Migration Affairs: Administration, Organizations and Communities

The authorities most actively concerned with migration affairs are, in addition to the Ministry of Labor, the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Education, the Ministry of Social Affairs and Health, the Ministry of Justice and the Ministry of Internal Affairs. The organizations most centrally involved in migration affairs are the Institute of Migration, Suomi-Seura/Finland Society and the Svenska Finlands Folkting. In practice, the management of affairs relating to migration is scattered among so many administrative branches as to hamper the operations of the responsible authorities and to complicate the matters dealt with.

The Commission deems as expedient the current system according to which the jurisdiction of the Finnish missions abroad includes looking after the rights and legal security of Finnish citizens and developing the official services arranged from the home base in Finland.

The intercourse between embassy official and Finns residing in foreign countries has been, however, relatively slight. The opportunities enjoyed by embassy personnel to attend functions held by societies established in the countries where they are stationed as limited. The maintaining of mutual contact would, however, be important and, especially from the standpoint of

Finnish emigrants, desirable. Toward improving the situation in this respect, the Commission recommends that *the Ministry of Foreign Affairs see to it that the Finnish missions abroad are better prepared than now to be of service to Finns residing in foreign countries. With this end in view, the staff members of missions abroad should be given an opportunity to participate in the activities of Finnish emigrant communities.*

The Ministry of Foreign Affairs should also see to it that the services made available by missions abroad for the benefit of Finnish emigrants are developed and expanded.

Culture

The cultural activities of Finns living abroad have always been lively. The attitude of the receiving countries toward these cultural activities has also been favorable, although direct economic support has seldom been given on this area. Contact with the old homeland has been felt to be important and as a factor strengthening the emigrants' identity.

With reference to the foregoing, the Commission recommends that *the Ministry of Education, the Ministry of Labor and the Ministry of Foreign Affairs take into account in the operational and developmental plans of their respective administrative spheres the maintenance of contact with the central and local organizations of Finnish emigrants and that they set aside a special appropriation for this purpose. In the absence of such support, the Finnish emigrant organizations are liable to lose both mutual contacts and ties to Finland.*

Finnish culture is made known abroad and cultural ties are managed also by various societies of friendship, "sister" cities etc. In Finland, there are at present some 70 societies that work toward promoting friendship and cultural relations

with some foreign country. The activities of friendship societies may be regarded as part of Finnish emigrant policy. In a world that is becoming increasingly international in outlook, the significance of organizations based on foreign relations is bound to grow, for they contribute to making Finland better known in other countries.

In as much as little is generally known about societies of friendship with other countries, about their activities and their aims, the Commission recommends that *the Ministry of Foreign Affairs, with the assistance of the Finnish missions abroad, make a thorough survey of the Finnish friendship societies in the various foreign countries.*

Educational Activity

Finland also gives economic support to Finnish language instruction in foreign countries that is closely bound up with cultural activity. Such assistance is given schools on the comprehensive school level, correspondence school courses, Suomi schools and summer courses arranged by emigrants. Abundant educational material, moreover, is sent from Finland to foreign countries.

The support given Finnish language instruction is, however, desultory. There are several different administrative agencies at the moment that bear responsibility for the support of instruction in the Finnish language given in foreign countries. Toward the coordination of such support, the Commission proposes that *the Ministry of Education see to it that the granting of support connected with the teaching of Finnish abroad is clearly concentrated in a single governmental agency.*

At present, there are about 60 Suomi schools abroad, the function of which is to improve the Finnish language skills of the children of Finnish emigrants. These

schools usually also include classes dealing with Finnish culture and affairs. The schools are maintained by emigrants who want to pass on their mother tongue and cultural heritage to their children.

For the support of instruction in the Finnish language in foreign countries, the Commission recommends that *the Ministry of Education take steps to enhance the effectiveness of Finnish-language instruction arranged for children of emigrants by increasing the amount of support given Suomi schools. In this connection, Finnish children whose mother tongue is Swedish should not be forgotten.*

The command of Finnish acquired by children in Suomi schools should be appreciated also in Finland. It represents a means of disseminating Finnish culture as well as helping the preservation among Finns living abroad of their ties to their homeland and strengthening their identity. On this basis, the Commission recommends that *the Ministry of Labor take active steps to arrange training opportunities in Finland for young Finnish emigrants and to make it easier for these young people to be placed as trainees.*

Media

Some 20 Finnish-language newspapers are published by emigrants nowadays outside the boundaries of the Scandinavian countries. The emigrant forms an important common bond among Finns residing in foreign countries. At the same time, it serves as a tie to Finland to the extent that the newspapers receive news material for publication from the Old Country.

The Ministry of Education supports Finnish media abroad. Part of this support is channelled through the Finland Society (Suomi-Seura). The Commission considers this support to be important and recommends that *the Ministry of Education in-*

crease the amount of support given the emigrant media.

The Commission further recommends that *the Ministry of Foreign Affairs see to it that embassy employees in charge of information services deliver to emigrant newspapers Finnish-language material dealing with both Finnish and local affairs*

Foreign Cultures

A person migrating from Finland to a foreign country is often confronted by a strange and unknown culture. To ensure a successful adjustment to a strange environment, the migrant ought to be well informed about the conditions, language and social norms of the country of his destination already before his departure, especially if the culture there differs greatly from that of his old homeland. For this reason, Finnish employers and employment agents ought to have ample knowledge of the conditions prevailing in countries with exotic culture.

The Commission recommends that *the Ministry of Labor prepare a series of publications dealing with cultural conditions in foreign countries so that migrants could obtain the essential information they would need.*

Legal Questions

Finnish citizens residing abroad have both rights and responsibilities in relation to their native country. In surveys concerning the position of emigrants residing outside the Scandinavian sphere, questions concerning military service and voting in elections have emerged as of crucial importance. Although the matters involved in compulsory military service are unambiguous with respect to alternatives, the recruiting authorities are every year confronted with a few cases in which failure

to report for service has been caused by ignorance.

The information available from Finnish missions in foreign countries is often inadequate, Embassy officials are also poorly informed on matters relating to military service, especially the alternatives to the bearing of arms.

The Commission recommends that *the recruiting authorities communicate information about conscriptions more effectively than hitherto also in newspapers circulating among Finnish emigrants and bring to the attention of every young Finn living abroad more effectively than hitherto the fundamental facts about his liability to military service. The General Staff should also see to it that material dealing with compulsory military service is available at all the Finnish missions in foreign countries.*

The Ministry of Foreign Affairs should see to it that the mission staffs acquire a better knowledge than hitherto of the statutes governing military service as well as of the material available at the mission relating to the subject.

The Migration Commission has for its part supported the right of Finnish citizens to participate in national elections by demanding for voters the possibility of casting their votes within a reasonable distance from their domiciles. Voting in the future should be so arranged as to provide Finnish citizens a chance to cast votes in advance at polls located at reasonable distances.

The Commission recommends that *the Ministry of Justice should ascertain the possibility of applying the method of mailing ballots. This would make it possible for voters to participate in elections also in the Federal Republic of Germany and Switzerland, where polling in advance is not permitted.*

The status of Finns living abroad is affected by numerous international treaties.

These treaties are designed to prevent mistreatment likely to result from differences in the regulations in force in different countries. In the area of Family Law, measures are being prepared to secure the rights of children in divorce cases where one of the parents is a citizen of a foreign country.

The Commission proposes that *the Ministry of Justice ascertain Finland's chances of becoming a party to so-called child abduction treaties, whereby in connection with, for example, divorce cases a child taken unlawfully out of the country by one of the parents can be restored to its legal guardian.*

Social Security and Health Care of Aliens

The social security of Finns living abroad is determined by the legislation in effect in each given country. Finnish emigrants are generally entitled to receive the same services in the countries where they reside as the native inhabitants. The point of departure is generally that social and health services are available to persons permanently resident in the country.

The social security system established in Finland also is based on the principle of the services being available to permanent residents. Nationality generally has no bearing on the matter. The preservation of social security benefits plays a part in influencing the decision of expatriates to return to their old homeland. The Commission proposes that *the Ministry of Social Affairs and Health take measures to have the Social Security Act amended in such a way that all Finnish citizens returning to Finland from residence abroad are placed on a legal par with the regular inhabitants of the country immediately after they have settled down to live in Finland permanently. Moreover, it should be seen to that they retain their rights in full to pension benefits earned abroad.*

The Ministry of Social Affairs and Health in 1984 appointed a working group to clarify the social and possible other problems of Finns employed in places of work abroad and to deal with questions relating to the maintenance of communication and the arrangement of social welfare services. The report submitted by the working group in 1985 includes many recommendations for remedial action in the areas surveyed, and they are still worthy of consideration.

The Commission is in accord with the recommendations made by the working group and urges that the Ministry of Social Affairs and Health undertake to implement the measures proposed without delay.

The Commission further recommend that *the Ministry of Social Affairs and Health endeavour to conclude social security agreement with countries where Finns live in notable numbers. Among the countries of this description are Australia, Italy, the Netherlands, France and the United States of America.*

The Activities of Churches and Christian Organizations

The work done among Finnish emigrants by the Finnish Evangelical-Lutheran Church and, in particular, the Finnish Seamen's Missionary Society has strong and long traditions. Finnish-language congregations and seamen's churches, with their houses of worship, have formed cultural centers, which besides their religious function have provided social and recreational facilities as well.

The service of the local congregations of the Finnish Evangelical-Lutheran Church might be developed further by, inter alia, increasing the services for the benefit of emigrants as well as for repatriates. The Commission recommends that *the services of the local congregations of the*

Finnish Evangelical-Lutheran Church be organized to a greater extent than at present for the benefit of Finnish emigrants and persons returning to Finland after residing abroad. Parish offices should have available for the use of migrants factual and up-to-date information.

The Finnish Evangelical-Lutheran Church should strengthen the connections of its collaborative organizations and its own workers abroad with the emigrant community as well as increase the availability of its services. Especially toward reaching Finnish emigrants in poor circumstances, the Church should also provide economic support for the development of the diaconal and social services of ecclesiastical emigrant organizations.

The Finnish Evangelical-Lutheran Church should make more effective the training of church workers destined to serve abroad in emigrant and international affairs.

The Finnish Evangelical-Lutheran Church should, in collaboration with the authorities, see to it that, in the orientative training of ministers, deacons and other church workers engaged in emigrant affairs, matters relating to the psychological and physical well-being of emigrants are taken into account. Professional guidance and continuing supplementary training in social work among emigrants should be arranged for workers involved in emigrant services.

Repatriation

It was not until as late as the 1970s that return migration emerged as an established concept in Finland's migration policy, for in that decade the return movement of Finnish emigrants from Sweden became a regular part of the migratory phenomenon alongside emigration.

The return movement from outside the boundaries of Scandinavia has been

numerically considerably smaller than from the Scandinavian countries. Whereas in the years 1980 - 1986 a total of 61 884 persons moved to Finland from the neighboring Nordic countries, the number moving in during the corresponding period from outside Scandinavia was 17 954. These figures include both aliens establishing residence in Finland and returning emigrants. Returning emigrants are not separately registered in the statistics.

In its report titled *Paluumuuton esteet*, Km 1986:43, the Commission has made many proposals aimed at facilitating the return of Finnish nationals. The Commission has recommended, inter alia, that vocational skills and training obtained abroad be put to full use in Finland. Moreover, the Commission has recommended amending § 84 of the Finnish Constitution to enable others besides Finnish citizens to be accepted as State and municipal employees.

Both of the recommendations made by the Commission are leading to action, and the implementation of these measures should facilitate return migration to a considerable extent.

Research and Statistics

Migration studies are of central significance in the planning of migration policy and the making of decisions in this area. The program of research into emigrant policy for the years 1986 - 1990 published by the Commission is still timely and applicable. The change in the nature of migration taking place in an increasingly internationalized and unified world constantly creates new research pressures. The Commission recommends that *the Ministry of Labor appropriate sufficient funds to make possible the carrying out of at least two studies a year relating to migration outside the boundaries of Scandinavia.*

The successful implementation of the administrative, planning and study of migration affairs calls for reliable, active and up-to-date statistical surveys of migratory movements. The Commission recommends that *the Central Statistical Office and the Civil Registry Office focus attention*

also on the preparation of statistical information on migration taking place outside the boundaries of the Nordic countries to end that the available statistics on migration might be more up-to-date and more accurate.

In spring 1989, the Institute of Migration will be publishing a research report by Jouni Korkiasaari under the title "Suomalaiset maailmalla" ("Finns Abroad: Finnish Migration and the Finnish Emigrants from the Earliest Times to the Present Day"). This book is based in part on the same material as was used in preparing the official XI Report of the Finnish Migration Commission, "Ulkosuomalaiset Pohjoismaiden ulkopuolella" ("Finnish Emigrants Living Outside the Nordic Countries"), Helsinki 1988.

Inkeriläiset ja toinen maailmansota

Erkki Tuuli, Inkeriläisten vaellus. Inkeriläisen väestön siirto 1941–1945. WSOY 1988, 309 s., kuvitettu

Inkeriläiset ovat nousseet mielenkiinnon kohteeksi uudelleen viime aikoina. Syitä tähän on varmasti monia, eräs on Suomessa asuvien inkeriläissukuisten ihmisten kiinnostus oman kansansa kohtaloon, mutta varmaan Neuvostoliitossa puhaltavat perestroikan tuulet ovat poistaneet arastelua inkeriläisten vaiheiden selvittelystä. Eräänä osoituksena tästä on noin vuosi sitten ilmestynyt neuvostokarjalainen Punalippu-lehden numero.

Kaupunkineuvos Erkki Tuuli oli väestönsiirtoasiain keskuustoimistossa ja myöhemmin sisäasiainministeriön siirtoväenasiain osastossa tärkeillä näköalapaikoilla jatkosodan aikana. Siksi hän on pystynyt omakohtaisesti muistelemaan tapahtumia ja tavallaan kirja onkin yhdistetty muistelmateos ja inkeriläisten siirron dokumentti. Rungon siinä muodostavat ilmeisesti ulkoministeriön tai valtionarkiston Inkerin arkistoista löydetty asiakirjat. Kirjan kuvitus on onnistunutta ja valaisee omalla tärkeällä tavallaan aihetta.

Tuulen asiantuntemusta ei voi asettaa kyseenalaiseksi ja hän käykin läpi inkeriläisten siirron eri vaiheet yksityiskohtaisesti, jopa tarpeettoman paljon eri vaiheista lukumääriä luetellen. Näitä olisi voinut koota vaikkapa liitteeseen. Taus-taksi esitetään lyhyt katsaus inkeriläisasutuksen syntyyn nykyiselle Leningradin alueelle ja joitakin tietoja on heidän vaiheistaan maailmansotien välisenä aikana. Asutus oli hajanaista ja sekä saksalaisten valloittamalle alueelle että neuvostojoukkojen hallussaan pitämälle alueelle jäi inkeriläisväestöä. Vuoden 1917 väestönlas-

kennan mukaan inkeriläisväestöä oli noin 140 000, joista Tuulen arvion mukaan noin 60 000 pakkosiirrettiin tai tuhoutui 1930-luvulla. Saksalaisten valtaamalle alueelle jäi noin 73 000 ”inkerinsuomalaista” tai inkeroista ja 600 vatjalaista. Leningradin saartorenkkaan sisälle jäi 30 000 inkeriläistä, joista arvioidaan runsaan 10 000 selviytyneen hengissä saarrosta tai kuljetetun sissä-Venäjälle.

Inkeriläisväestö oli siis pirstoutunut moniin sirpaleisiin. Saksalaiset käyttivät heidän työvoimaansa hyväksi miehitetyllä alueella ja joitakin tuhansia kuljetettiin lähinnä Danzigin alueelle työhön. Osa väestöstä siirrettiin Viroon, jossa he myös saksalaismiehityksessä joutuivat työpalveluun. Kun Suomeen lopulta siirrettiin eri alueilta runsaat 63 000 inkeriläistä, heidän työvoimaansa hyödynnettiin erityisesti maatoissa, vaikka joukossa oli myös muiden ammattien edustajia.

Ei ole ihme, että inkeriläiset tunsivat itseään heiteltävän paikasta toiseen, olivat epävarmoja oloistaan ja asemastaan. Edes virallisen Suomen ja monien tavallistenkin suomalaisten suojea asenne ei vakuuttanut kaikkia, kun toisaalla nimeltiin ryssiksi ja paikoin käytettiin lähes orjatyövoimana.

Erkki Tuuli kertoo, miten vaikea oli inkeriläisväestön asema ja mitkä viranomaiset heistä eri vaiheessa huolehtivat. On varmaan perusteita hänen väitteilleen, että evakuoinnin avulla pelastettiin tuhannet miehet, naiset ja lapset sortumasta tauteihin tai nälkäkuolemaan. Suomeen sijoittaminen kävi tavallaan rutiinilla, koska oli kokemusta karjalaisten siirroista. Yksi kirjan keskeisistä ajatuksista on, että inkeriläiset olivat suomalaisia. Sen korostaminen saksalaismiehittäjille toi hieman helpotusta inkeriläisten asemaan ja mahdollisti sittemmin väestönsiirrot. Vaikuttaa siltä, että tältä osin kirjassa näkyy aikakauden oma ajattelutapa.

Toinen perusajatus on, että väestönsiirrot Suomeen tapahtuivat vapaaehtoisesti. Tässä Erkki Tuuli vastustaa selkeästi valvontakomission ja Neuvostoliiton näkemystä, joiden mukaan inkeriläiset oli tuotu pakolla ja siksi heidät oli palautettava Neuvostoliittoon. Voittajan sanelulle eivät suomalaiset juuri mitään voineet ja siksi hyvin lyhyessä ajassa koottiin Suomesta palaajat, joita virallisesti on ilmoitettu olleen 56 514.

Mitä sitten tapahtui runsaalle seitsemälletuhannelle, jotka eivät palanneet? Huomattava osa heistä pakeni Ruotsiin, osa jäi Suomeen. Tuulen mukaan ei pakkopalautuksia tapahtunut, mutta inkeriläisistä valtaosa kuitenkin tunsu parhaaksi palata. Mutta se, mitä tapahtui inkeriläisille Neuvostoliitossa, jää täysin auki. Tiedetään, että myöhemmin väestönsiirtoja siellä jatkettiin ja osa inkeriläisistä palasi vanhoille asuinseuduille.

Suomalaisten asennoituminen inkeriläisiin on otettu mukaan tutkimukseen, mutta kuitenkin tiedot siitä jäävät suhteellisen vähälle. Viranomaisten arkistoista poimitut ”orjatyöstä” ja väärinkäytöksistä kertovat kirjeet kuitenkin kertovat jotain tästäkin arasta asiasta, joka osaltaan aiheutti paluuhalukkuutta.

Inkeriläisten vaellus on tärkeä kirja, mutta tutkittavaa tämän ”suomalaisen kansanosan” vaiheissa varmaan vielä riittäisi. Erityisen kiinnostavia tietoja saataisiin, jos Neuvostoliiton arkistot lopultakin avautuisivat: mitä todella tapahtui 1930-luvulla ja miten kävi Suomesta palauteuille.

Auvo Kostiainen

Nordbor i Australien

Allan T. Nilson, *Australien-studier: Om svenskar och andra nordbor i Australien. Etnologiska Föreningen i Västsverige. Göteborg 1988, 119 s.*

Docent Allan T. Nilson, f.d. chef för Göteborgs historiska museum, har länge varit en trogen vän till migrationsforskning och särskilt till Australien. Han har besökt Australien år 1976 och 1981-1982 och har nyligen publicerat en sammanfattning av sitt etnologiska och personhistoriska fältarbete på den femte kontinenten, också knuten till Australiens 200-årsjubileum av den europeiska bosättningen. Boken är också en rapport om det skandinaviska Antipod-forskningsprojekt som påbörjades för över 10 år sedan i samarbete med australiska forskare.

Som museiman börjar Nilson med en inledning om museer i Australien. Förteckningen över de 16 största museerna i landet är nog nyttig. Uppgifterna är troligen till största delen baserade på hans första resa till landet år 1976. Efter året 1974, vilket år informationen gäller, har man byggt många museer och etniska institutioner i Australien.

Ett intressant kapitel är Australien-bilden i läroböcker i Sverige under de senaste 150 åren. Den äldsta boken i detta sammanhang var Gabriel Hartmans *Lärobok i allmänna geografin för svenska barn*, tryckt år 1806 i Åbo. Hartman skriver: ”Australiens öar ligger långt från hvaranda på Jordklotets yta. Vidden af landet sammanräknadt upptages till 150 000 kvadrat mil, men härvid har man blott gissningsvis upptagit det land, som ligger mot södra polen...” I allmänhet var kunskapen om Australien i Sverige bristfällig före sekelskiftet.

Den största delen av boken gäller Nilsons fältarbete i Australien och den in-

formation han samlat genom intervjuer och forskning om nordbor i Australien. Han har träffat också några finländare. Esko och Maire Koski flyttade från Österbotten till Mount Isa i början av 1950-talet. Esko var gruvarbetare och Maire tillhörde Mount Isa City Council 1975-78. Per Olsson-Seffer, född i Ekenäs i Finland, skrev boken "Queensland, framtidslandet i Australien" (Brisbane 1902) på uppdrag av premiärministern i Queensland för att locka mera skandinaver till det soliga landet. Herman Sohlberg från Uleåborg, som vistades i Nya Zeeland och Australien på 1920-talet, skrev en dagbok där och återvände till Norden år 1931.

Intressant är att 50 % av finländarna stannar kvar i Mount Isa, när de går i pension, medan svenskarna hellre flyttar till Queenslands kust.

Nilson träffade på sina resor många australiska forskare. En av dem är prof. Jerzy Zubrzycki som har varit ordförande

i flera planeringskommissioner för den multikulturella politiken i Australien. Prof. Zubrzycki besökte Migrationsinstitutet i Åbo förra året till Australiens 200-årsjubileums ära.

I bokens sammanfattning ger Nilson en fin rapport om det skandinaviska Australien-projektet. Hans bok kan ses som ett resultat av det nyttiga samarbetet mellan de nordiska länderna och Australien. Nilsons bok är avsedd både för allmänhet och forskare. Förteckningen över källor och litteratur är nyttig för dem som vill ha mera information om skandinaver i Australien. Det är utmärkt att det också finns en sammanfattning på engelska.

När man läst boken får man ett starkt intryck av att Australien idag är en verklig skattkammare för migrationsforskare, särskilt för dem som använder *oral history*-metoden.

Olavi Koivukangas

”Kiintiöpakolaisille ovet auki – turvapaikan pyytäjätkö oven välissä” –seminaari

Hanasaari, Espoo 31.1.1989

Pakolaisasiain neuvottelukunnan järjestämä seminaari Suomen tämän hetkisestä pakolaisuustilanteesta pidettiin Espoon Hanasaarissa tämän vuoden tammikuun viimeisenä päivänä. Seminaarin osanottajina olivat pakolaisasioista valtion- ja kunnanhallinnossa vastaavat henkilöt, pakolaisten kanssa työskentelevät ja pakolaisasioista kiinnostuneet. Viimeistä päivää ulkoministerinä ollut Kalevi Sorsa avasi seminaarin ja ministeri Tarja Halonen arvioi Suomen pakolaistilannetta valtionhallinnon kannalta. Kansainvälisen tilanteen katsauksen piti UNHCR:n edustaja, tanskalainen Sören Jessen-Petersen. Seminaarissa oli kaksi lähtökohtaa: toisaalta viranomaisten kokemukset pakolaisten vastaanottamisesta kuntatasolla ja toisaalta Suomen pakolaisuuspolitiikan arvioiminen kokonaisuutena.

Suomen pakolaisuuspolitiikka ja ihmisoikeudet

Avauspuheenvuorossaan ulkoministeri Kalevi Sorsa toi julki Suomen virallisen pakolaisuuspolitiikan suuntaviivat: Suomi toimii YK:n päätösten ja linjan tukijana. Ensisijaista on edistää pakolaisten paluuta kotimaahan, toiseksi antaa edellytykset lähialueille muuttoon ja vasta kolmannella sijalla on pakolaisten väliaikainen siirtyminen kolmansiin maihin, jotka käytännössä ovat läntisiä teollisuusmaita. Suomi on Sorsan mukaan toiminut aktiivisesti näiden tavoitteiden puolesta: avustussummat YK:n pakolaisapuun ovat nousseet, kuten myös Suomen vastaanottamien kiintiöpakolaisten määrä. Viittaamalla

Magdalena Jaakkolan tutkimukseen Sorsa katsoi noudatetulla pakolaisuuspolitiikalla olevan myös kansalaisten tuen takanaan.

Suomalaisten mahdollisuuksista ymmärtää pakolaisuutta Sorsa toi esille, että suomalaisilla on historiassaan myös omia kokemuksia sekä täältä lähteneistä että tänne saapuneista pakolaisista. Tämän kokemuksen tulisi hänen mukaansa helpottaa pakolaisuusongelman sisäistämistä. Maan lyhyt itsenäisyys ja kansallisen suojautumisen tarve ovat puolestaan vaikeuttaneet pakolaisten ymmärtämistä. Puheessaan Sorsa korosti Suomella olevan tällä hetkellä edellytyksiä kantaa oma vastuunsa ihmiskunnasta, ja näin ollen mm. hyväksyä pakolaisia suomalaiseen yhteiskuntaan.

Ulkoministeri Sorsa otti esille puheensa loppuosassa myös pakolaisuutta sivuavat ihmisoikeuskysymykset. Kansainvälisesti on tässä asiassa ilahduttavasti edistytty. Avoin keskustelu ihmisoikeuksista on lisääntynyt sekä suurvaltojen välillä että mm. Suomessa. Hallitus onkin asettanut kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunnan ja Sorsa sanoi toivovansa neuvottelukunnassa käytävän hyödyllistä keskustelua ihmisoikeuksista. Myös lisääntyvä yhteydenpito ulkoasiainministeriön ja kansalaisjärjestöjen välillä olisi tarpeen. Kansainvälisten päätöstenkin tasolle on jo päästy: ETK:n seurantakokouksessa Wienissä hyväksyttiin merkittävästi aikaisempaa pitemmälle meneviä velvoitteita. Myös Suomen on tarkasteltava omalta osaltaan, tarvitaanko muutoksia lainsäädäntöön ja hallintokäytäntöön.

Toinen seminaarin ministereistä, Tarja Halonen, pohti pakolaisuutta suomalaisen pakolaisuuspolitiikan hallintokäytännön kokemusten ja suomalaisten suhtautumisen kannalta. Halosen mukaan paljon huomiota osakseen saanutta kiintiöpakolaisten määrää voitaisiin nostaa sadalla

vuosittain, kunnes se olisi noussut tuhatteen pakolaiseen vuonna 1995. Tästä ei kuitenkaan ole vielä periaatteellista päätöstä olemassa, ja Suomen pakolaispoliittinen keskustelukin on tulossa eduskuntaan vasta aikaisintaan tänä keväänä.

Pakolaisten määrän nostamisen tuhatteen ei pitäisi olla Suomen vastaanottokyvylle ylivoimainen tehtävä. Maassa oli itsenäistymisen jälkeisinä vuosina enimmillään 33 500 pakolaista, joiden huolto oli jakaantunut hyvin laajalle valtion, kansalaisjärjestöjen ja yksittäisten kansalaisten kesken. Toisen maailmansodan jälkeen asutettiin 400 000 karjalaista. Ministeri Halosen mukaan olemme jo melkein ehittäneet unohtaa, että avaraa sydäntä on Suomessa löytynyt ennenkin. Lisäksi on johdonmukaista kohdella tänne saapuvia pakolaisia ja ulkomaalaisia samalla tavalla kuin Suomi on vaatinut kohdeltaviksi muualla olevia ulkosuomalaisia.

Pakolaiset kunnissa

Kunnallisella tasolla pakolaisasioista kertoivat siitä konkreettisesti vastanneet henkilöt. Puheissa korostui eri hallinnonhaarojen hyvän yhteistyön merkitys. Pakolaisten vastaanoton käytännön järjestelyissä ei ole oikotietä soveliaisiin ratkaisuihin, vaan kunnan periaatteellisen päätöksen jälkeen on laitettava kuntoon useita asioita samanaikaisesti. Kuntien ongelmat eivät luonnollisestikaan ole joka puolella maata samanlaisia. Esim. asuntojen tai sopivien koulutuspaikkojen puute ovat vaivanneet joitakin kuntia, toisissa puolestaan joskus rajuuhkokin pakolaispoliittinen keskustelu. Ylimmän tason päätöksenteolle lähetettiin toivomus siitä, että pakolaiskiintiöiden suuruus päätettäisiin esim. kolmeksi vuodeksi kerrallaan, niin että kunnissa olisi riittävästi aikaa valmisteluihin. Usein pakolaisten vastaanoton suunnittelussa on tehtävä kahden tai useamman kunnan yhteisiä päätöksiä, ja

esim. tämän prosessin läpikäynti vaatii aikaa. Töiden saaminen pakolaisille ei ole ollut monissakaan kunnissa vaikeata, vaan pikemminkin päinvastoin: pakolaisia on kysytty töihin. Heidän maineensa hyvinä työntekijöinä on levinnyt työnantajien keskuudessa.

Seminaarissa oli saatavana uusi ”Kohtauspaikkana Suomi; pakolaistyötä käytännössä”-kirja, jossa käsitellään Suomeen tulleiden pakolaisten ongelmia eri hallintoalojen kannalta. Suurin osa kirjoittajista on Malmin vastaanottokeskuksen työntekijöitä ja lähes kaikkien artikkeleiden lähtökohta on välitön kosketus pakolaisiin. Kirja on tarkoitettukin lähinnä kunnissa oleville pakolaisuusasioita hoitaville viranomaisille.

Maailman pakolaistilanne ja YK

Kansainvälisen ulottuvuuden seminaariin toi UNCHR:n, YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun viraston edustaja Sören Jessen-Petersen. Kun kunnallisella tasolla puhuttiin muutamasta kymmenestä, ehkä sadoista pakolaisista, niin Jessen-Petersenin koko maapalloa koskevassa esitelmässä puhuttiin vähintään kymmenien tuhansien ja enimmillään jopa miljoonien ihmisten pakolaisjoukoista. Mittakaavaero on huomattava, ja niin ovat myös pakolaisongelmien syvyys ja ratkaisuvaihtoehdot eri puolilla maailmaa.

Katsauksessaan edellisen vuoden kansainväliseen politiikkaan ja sen vaikutuksiin pakolaisuuteen Jessen-Petersen toteasi toivon virinnee monen pakolaisen mielessä. Kaiken pakolaisuuden ratkaisemisessa ensisijaisena pidetty vaihtoehto, paluu takaisin lähtömaahan, alkaa näyttää yhä useamman, ehkä jopa joka toisen pakolaisen kohdalla mahdolliselta. Afganistanin kriisissä pyritään valtioiden väliseen rauhanomaiseen ratkaisuun, jolloin useiden miljoonien pakolaisten paluulle Afganistaniin ei ole enää sissien ja Neuvos-

toliiton joukkojen välisen sodan aiheuttamia esteitä. Iranin ja Irakin monivuotisen sodan päättyminen aselepoon saattaa helpottaa pakolaistilannetta tällä alueella. Kaakkois-Aasiassa on vietnamilaispakolaisten määrä ollut edelleen nousussa, mutta YK:n ja Vietnamin välillä on solmittu sopimus eräiden palaamisen esteiden poistamisesta. Namibia-kysymyksessä on päästy kansainväliseen sopimukseen rauhanehdoista ja Keski-Amerikassa on valmisteilla kokous pakolaisuustilanteen selvittämiseksi. Merkittävä muutos Euroopan sosialististen maiden välisessä muuttoliikkeessä ja sen tulkinnessa on Unkarin esittämä käsitys siitä, että Romanian unkarilaisvähemmistön Unkariin siirtyminen on pakolaisuutta. Unkari on myös pyytänyt YK:n apua ongelman ratkaisussa. Tämä on Jessen-Petersenin mukaan samalla ensimmäinen askel kohti pakolaisavun lopullista globaalisuutta.

Suuria vaikeuksia pakolaistilanteessa on Jessen-Petersenin mukaan edelleen erityisesti Afrikassa, jossa vuoden 1988 aikana tuli noin miljoona pakolaista lisää esim. Malawiin, Sudaniin ja Etelä-Afrikkaa ympäröiviin maihin. Näiden pakolaisten olosuhteet ovat erityisen vaikeat, koska usein köyhyydestä siirrytään vielä pahempaan köyhyyteen. Jessen-Petersen totesi myös sen olennaisen asian, ettei pakolaistilanteita voida yleensä ratkaista erillisinä kysymyksinä, vaan ne ovat sidoksissa sekä valtioiden välisiin että maiden sisäisiin, esim. taloudellisiin kysymyksiin.

YK:n merkitys konfliktien ratkaisemisessa näyttää ainakin jonkin verran lisääntyneen viime vuosina, ja juuri pakolaisasioissa YK on ollut hyvin aktiivinen.

Arvioidessaan Suomen pakolaisuuspolitiikkaa Jessen-Petersen piti toimenpiteitä oikean suuntaisina, mutta riittämättöminä. Suomi on saavuttamassa esim. muita Pohjoismaita suoran pakolaisavun määrässä ja pakolaiskiintiötä on nostettu, mutta vielä olisi varaa parantaa. Eikä ole

kyse pelkästään rahasta, vaan myös solidaarisuudesta pakolaisia kohtaan. Viitaten Sorsan puheeseen, Jessen-Petersen totesi Suomesta kyllä löytyvän sekä ai-neellisia että henkisiä resursseja.

Seminaarin yllätyksestä vastasi Arja Saijonmaa ilmestymällä paikalle virallisessa ohjelmassa olleen videoesityksen lisäksi myös henkilökohtaisesti. Hän kertoi maailman pakolaistilanteesta omina kokemuksinaan YK:n lähettiläänä. Hän oli ollut mm. Keski-Amerikassa ja eteläisessä Afrikassa katsomassa ”pakolaisen kasvoja”. Hänen mukaansa Suomi ja muut Pohjoismaat ovat maapallolla kuin oma satelliittinsa, sillä niin kaukana ovat tälläiset olosuhteet pahimpien kriisialueiden vaikeuksista.

Pakolaiset ja puolueet

Seminaarin toiseen puoleen kuului keskustelu Suomen pakolaisuuspolitiikasta. Puolueista oli vain SMP:n edustaja poissa, muut olivat asettaneet paneeliin Leif Salménin tentittäväksi puoluebyrokratian ja asiantuntemuksen eri tasoilla olevia henkilöitä. Keskustelun teemoina olivat mm. suomalaisten suhtautuminen pakolaisiin, pakolaiskiintiön suuruus, hallinnon ja poliittisen päätöksenteon suhde, ulkopoliittikan ja pakolaisuuspolitiikan suhde sekä pakolaisuustilanteen tulevaisuus.

Nykyisen pakolaispolitiikan kannatus on puolueiden keskuudessa suuri. Paneelissa todettiin Suomessa tapahtuneen viime vuosina selvä poliittisen suhtautumistavan muutos pakolaisuutta käsiteltäessä. Sen sijaan osaan hallintoa kohdistettiin hyvin kriittisiä huomautuksia pakolaisuusasioiden hoidossa. Monet puolueiden edustajista katselivat luottamuksella tulevaisuuteen: kannatusta sai pakolaiskiintiön nostaminen ja varauksellisemmin myös kiintiöiden ulkopuolelta tulevien maahanpääsyn helpottaminen. Edellytyksiksi tunnuttiin asetettavan Suomen vakaa

taloudellinen kasvu ja Suomea koskettavien pakolaisuusilmiöiden samanlainen hallittavuus kuin esim. Vietnamin vene-pakolaisten kohdalla. Kansainvälisillä areenoilla olisi Suomella nyt tilaa olla pakolaisasioissa aktiivinen ja esittää uusia aloitteita, koska esim. monet läntiset teollisuusmaat ovat vähentämässä osallistumistaan pakolaisasioiden kansainväliseen hoitamiseen ja tiukentamassa pakolaisten vastaanottokriteerejä. Joka tapauksessa Suomen tulisi saavuttaa läntiset teollisuusmaat pakolaisia koskevassa lainsäädännössään.

Suomen perinteisen ulkopoliitiikan päävirran, puolueettomuuspolitiikan, mukaiset toimintamahdollisuudet uudessa kansainvälisessä tilanteessa olivat monen keskustelijan mukaan rajalliset. Kannatusta sai mm. siirtyminen ns. "ihmiskuntapolitiikkaan", jolloin ulkopoliitikassa erotettaisiin toisaalta puolueettomuuspolitiikka ja toisaalta globaalit ongelmat, kuten esim. ihmisoikeuskysymykset ja sen osana oleva pakolaisuus. Näin saatettaisiin vapautua ainakin osittain vanhasta "idän" ja "lännen" vastakkainasetteluun perustuvasta ajattelumallista ja siirtyä arvioimaan asioita niissä olevien inhimillisten piirteiden mukaan.

Kaikkein kärkevimmat mielipiteet Suomen harjoittamasta pakolaisuuspolitiikasta esitti vihreitten edustaja. Keskustelun muut osanottajat eivät tarttuneet hänen esittämiinsä ajatuksiin, esim. Suomen noudattaman kauppapolitiikan pakolaisuutta synnyttävästä luonteesta tai Suomen hallintokäytännön muuttamisesta palvelemaan pakolaisia tasavertaisina

kansalaisina ilman erillistä, byrokratiaa lisäävää hallintoporrasta.

Pakolaiset itse olivat mukana seminaarissa lähinnä esimerkinomaisesti kolmen kommentin verran. Tämä kuvaa Suomen tilannetta sikäli hyvin, että pakolaisuus on Suomessa ainakin toistaiseksi paljon enemmän suomalaisten keskinäinen kuin täällä olevien pakolaisten ja suomalaisten välinen ongelma.

Suomalaisten soppa: pakolaiset pippurina vai perunana?

Pakolaisseminaarin yleinen ilmapiiri oli varovaisen innostunut. Monista puheenvuoroista paistoi läpi tunne siitä, että vihdoin oli pakolaisuusasioiden hoidossa päästy konkreettisesti eteenpäin, yhteisesti hyväksytyjen suuntaviivojen mukaan. Mutta miten pitkälle on itse asiassa päästy? Suomeen tuli pakolaisia Chilestä vuonna 1973 eli heidän vastaanottamisestaan on kulunut kohta parikymmentä vuotta. He ovat Suomessa tällä hetkellä vaikuttavista pakolaisryhmistä kaikkein vanhin. Kuitenkin yhä vielä ovat pakolaiset ja suuri osa myös muista tänne asumaan saapuvista ulkomaalaisista jatkuvan hämmästelyn kohteina: kuinka kummassa voi tänne kylmään ja karuun maahan joku vieras haluta ja sitten vielä asettua pysyvästi asumaan. Suomalaiset kulkevat edelleen omaa tietään. Viekö tuo tie ylevään, mutta yksinäiseen suuruuteen, katoavaan suomalaiseen kansaan vai onko vielä muita vaihtoehtoja?

Kimmo Koironen

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston apurahat

suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen julistetaan haettavaksi. Jaettava summa on enintään 40 000 mk.

Lyhyessä ja vapaamuotoisessa hakemuksessa on mainittava hanke, jonka toteuttamiseen apuraha aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys muista vireillä olevista tai saaduista apurahoista.

Hakemukset, joiden on oltava perillä viimeistään 28.4.1989, lähetetään osoitteella:

**Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku**

Tarkempia tietoja saa Siirtolaisuusinstituutin toimistosta,
puh. 921-317 536.

Delaware 350 and Australia 200 Anniversaries: Retrospect and Future in Migration Research

**April 21, 1989 at
the Institute of Migration, Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland**

- 09.00 – 09.15 **Opening Remarks**
Chancellor Olavi Granö, Turku, Finland
- 09.15 – 09.45 **The Departure of Swedish–Finnish Burnbeaters
to Delaware**
*Dr. Kari Tarkiainen, National Archives, Stockholm,
Sweden*
- 09.45 – 10.15 **The Delaware 350 Anniversary – an American View**
Dr. Richard H. Hulan, Arlington, USA
- 10.15 – 10.30 **Coffee break**
- 10.30 – 11.00 **Delaware 350 – a Finnish View**
Author Karl–Gustav Olin, Jakobstad, Finland
- 11.00 – 11.30 **Comments**
Dr. Michael Berry, Mynämäki, Finland
- 11.30 – 12.00 **Discussion**
- 12.00 – 14.30 **Lunch and the annual meeting of The Council of
the Institute of Migration**
- 14.30 – 15.00 **The Present and Future Culture of the Australian Finns**
Rev. Timo Orta, MA, Sydney, Australia
- 15.00 – 15.30 **Delaware 350 – Australia 200: Importance to the
Future Migration Research**
Dr. Olavi Koivukangas, Turku, Finland
- 15.30 – 16.15 **Discussion**
Closing Remarks
Dr. Tom Sandlund, Turku, Finland
-

The number of participants is limited. Inquiries about the seminar and announcements to it should be addressed to *Dr. Ismo Söderling* before April 14th:

The Institute of Migration
Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland
Tel. (9)21–313 915

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

Muuttoliikekirjallisuus

- Anderson, Nels:** Kulkumiehet - hobojen elämää 20-luvun Amerikassa. Helsinki 1988, 311 s.
- Carlsson, Sten:** Skandinaviska politiker i Minnesota 1882-1900. Uppsala 1970, 58 s.
- Collins, Elsie M.:** From Keweenaw to Ab-baye. Printed in USA, 103 p.
- Collins, Jack:** Migrant Hands in a Distant Land; Australia's Post-War Immigration. Marrickville 1988, 302 p.
- Guide for Aliens Resident in Finland.** Ministry of the Interior, Ministry of Labour, Ministry of Social Affairs and Health. Helsinki 1988, 208 p.
- Haliseva-Soila, Merja:** Pietarsaaren lähtömuuttotutkimus. Pietarsaaren kaupungin selvitykset 1988, 108 s.
- Haliseva-Soila, Merja:** Siirtolaisen muuttoturva. Työvoimaministeriö, Siirtolaisuustutkimuksia nro 20. Helsinki 1988, 222 s.
- Hannula, Reino Nikolai:** Blueberry God; The Education of a Finnish-American. Printed in USA 1981, 252 p.
- Hollingsworth, Sandra:** The Atlantic; Copper and Community South of Portage Lake. Hancock 1982, 158 p.
- Immigration; A Commitment to Australia.** The Report of the Committee to Advice on Australia's Immigration Policies. Three Parts. Victoria 1988.
- Komiteanmietintö 1988:19.** Siirtolaisuusasiain Neuvottelukunnan mietintö XI; Ulkosuomalaiset Pohjoismaiden ulkopuolella. Helsinki 1988, 138 s.
- Lidman, Hans:** Finnskog. Uddevalla 1985, 184 s.
- Lindström-Best, Varpu:** Defiant Sisters. A Social History of Finnish Immigrant Women in Canada. Studies in Ethnic and Immigration History. Multicultural History Society of Ontario. Toronto 1988, 205 p.
- Natchev, Eija & Sirèn, Ulla:** Goddag Hassan Heinonen. Förskolebarn i Stockholm med dubbelt minoritetsursprung. FoU-rapport nr 84. 91 s.
- Nilson, Allan T.:** Australien-studier; Om svenskar och andra nordbor i Australien. Lokalhistorisk identitet 6. Etnologiska Föreningen i Västsverige. Göteborg 1988, 119 s.
- Nuoret ja pakolaisongelma.** Kokoelma parhaita kevään 1980 ylioppilaskirjoitusten aineita aiheesta "Pakolaiset, kärsivä ihmisryhmä". Suomen Pakolaisapu r.y. Helsinki 1981, 92 s.
- Occupational Mortality in the Nordic Countries 1971-1980.** Nordisk statistisk sekretariat, Nordic Statistical Secretariat. Copenhagen 1988, 152 s.
- Olin, K-G.:** Våra första Amerikafarare; Historien om finlandssvenskarna i Nya Sverige. Jakobstad 1988, 144 s.
- Pasma, Minna:** Salon lähtömuuton rakenne, suuntautuminen ja syyt. Turun yliopisto, maantieteen pro gradu -tutkielma. Turku 1986, 82 s.
- Pohjola, Anneli:** Maata, jossa kasvoin, kannan mukana mun... Tutkimus Ruotsista Kemijärvelle vuonna 1985 tulleiden pалуu muuttajien muuttotaustasta ja sosiaalisesta ankkuroitumisesta. Sosiaalipolitiikan lisensiaattityö, Lapin korkeakoulu 1988, 209 s.
- Salminen, Väinö:** Vallattomilta vaellusvuosilta. Helsinki 1946, 240 s.
- Sillanpää, Lennard:** Finnish Swede Immigration to Canada: A Neglected Chapter of the Finnish Canadian Experience. Center for Research on Ethnic Minorities etc. Working paper 14. 1987, 18 p.
- Smith, Bernard:** European Vision and the South Pacific. Hong Kong 1984, 370 p.
- Spoonley et al.:** Immigrants and Immigration: A New Zealand Bibliography. Massey University and Research and Planning Div. 1980, 83 p.

Tigerström, Harald: Nya Sveriges siste guvernör och hans landsmän i America. Klockrike 1988, 95 s.

Tuuri, Antti: Uusi Jerusalem. Keuruu 1988, 362 s.

Utlänningsguide. Arbetskraftsministeriet, Ministeriet för inrikesärenden, Social- och hälsovårdsministeriet. Helsingfors 1988, 199 s.

Varis, Heikki: Työläisyhteiskunnan syntyminen Helsingin Pitkäsillan pohjoispuolelle. Tapiola 1973, 300 s.

Young, Christabel: Selection and Survival; Immigrant Mortality in Australia. Department of Immigration and Ethnic Affairs. Canberra 1986, 251 p.

Muut julkaisut

Julku, Kyösti & Satokangas, Reija (toim.): Hailuodon keskiaika. Studia Historica Septentrionalia 15. Pohjois-Suomen His-

toriallinen Yhdistys. Jyväskylä 1988, 200 s.

Kaslas, Bronis: La Lithuane et la Seconde Guerre Mondiale; Recueil des Documents. Printed in France 1981, 347 p.

Kerkkonen, Martti: Suomen arkistolaitos Haminan rauhasta maan itsenäistymiseen. Helsinki 1988, 228 s.

Kovero, Martti: Valtion uudisasutus Ruotsin-Suomessa jälkeen Isonvihan. Asutuspoliittinen tutkimus. Helsinki 1909, 258 s.

Mitä–Missä–Milloin. Kansalaisen vuosikirja vuodelle 1989. Keuruu 1988, 511 s.

Pehr Kalms amerikanska reseräkning. Skrifter utgivna av Svenska Litteratursällskapet i Finland 356. Helsinki 1956, 105 s.

Romig, Walter: Michigan Place Names. Detroit 1986, 673 p.

Virtasalo, Hannu: Tavoitteet, työskentely ja ajankäyttö. Helsinki 1988, 81 s.

Ohjeita kirjoittajille

Siirtolaisuus – Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä sekä populaareja kirjoituksia.

Käsikirjoitukseen merkitään kirjoittajan nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka sekä maininta kirjoituksen taustasta. Toivottavaa olisi myös käsikirjoituksen alkuun liitettävä johdantokappale sekä kirjoittajan kuva. Suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa (28 riviä/liuska). English summarya varten on laadittava n. 100 sanan tiivistelmä suomeksi tai englanniksi erilliselle paperille.

Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvään kirjallisuuteen tai tutkimustoimintaan.

Kuviot ja taulukot (puhtaaksipiirrettyinä) on laadittava erilliselle paperille. Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään siten, et-

tä ensin on kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Allardt 1965, 13–14).

Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla "Kirjallisuus" tekijän nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, painopaikka ja -vuosi, esim. Allardt, Erik ja Littunen, Yrjö: Sosiologia. Porvoo 1972. Lehtiartikkeleista ja julkaisusarjan osista ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, kirjoituksen nimi, julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot, esim. Frank, Andre Gunder: Kolmas maailma ei ole erilainen. Sosiologia 8, (1970):2, s. 9–21.

Artikkelit yms. voidaan toimittaa myös disketillä (DOS-käyttöjärjestelmä: Word Perfect-, MS-Word-, Wordstar-, Teko- tai ASCII-muodossa). Tällöin on lisäksi lähetettävä yksi monistettu kopio tekstistä.

Instructions to Contributors

Siirtolaisuus – Migration is a multilingual journal, which publishes both scholarly and popular articles relating to international and internal migration.

Manuscripts should include information concerning the author's name and address, academic degrees, occupation and place of work, and some description of his or her background. An introductory paragraph at the beginning of the manuscript would be appreciated, with a photograph of the author. The recommended maximum length for articles is ten pages (at 28 lines/1560 characters per page). Articles should be accompanied by a separate summary in English, of about 100 words.

We also accept book reviews, surveys and reports, and comments on literature or research relating to international or internal migration.

Figures and Tables should be submitted in camera-ready form on separate pages. Sources referred to should be cited within the text, using the format: author's sur-

name, year of publication of the text cited, and page references (e.g. Auerbach 1955, 13-14). A bibliography or list of sources should be given at the end of the manuscript, with the source authors listed in alphabetical order. Sources should be cited as follows: Author's or authors' surname(s), forenames, title of text, and place and date of publication; e.g. Auerbach, Frank: Immigration Laws of the United States. Indianapolis, Indiana 1955. Articles in periodicals and series should be cited using the format: Author's surname(s), forenames, title of text, title of periodical, volume number, year of publication, issue number, and page references; e.g. Saarinen, Oiva: The pattern and impact of Finnish settlement in Canada. Terra 79 (1967):4, p. 16–23.

Manuscripts may also be submitted in machine-readable form, on diskettes using DOS and MS Word, Word Perfect, Wordstar, TEKO, or as text only (ASCII format). Diskettes should be accompanied by a printout of the text.

Uutta tietoa amerikansuomalaisten historiasta New Sources of Information about Finnish-American History

Michael G. Karni, Olavi Koivukangas, Edward W. Laine:
Finns in North America. Proceedings of Finn Forum III,
5-8 September 1984, Turku, Finland. Migration Studies C 9.
Turku 1988, 542 p.

Olavi Koivukangas:
Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerika-
emigrationens början. The Beginning of Finnish Migration
to the New World. Turku 1988, 84 p.

Orvo Bogdanoff, Ismo Söderling:
"Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". "I feel such
a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu.
Amerikafinländarnas postkortsutställningskatalog. Finnish-
American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 p.

Hinnat/prices:

• Finn Forum 1984, Finns in North America	100 FIM	US\$ 20
• Delaware 350	70 FIM	US\$ 15
• Postikorttijulkaisu/Postcards Exhibition Catalog	90 FIM	US\$ 18
<hr/>		
Yhteensä/Total Price	260 FIM	US\$ 53
The discount price for the three books is	200 FIM	US\$ 45

Please, add 15 % for postage and handling

Tilaukset/Orders:
Siirtolaisuusinstituutti/Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku FINLAND
Puh./Tel. 921-317 536